

Tragiskasis Birželis

Dar niekad Lietuva neturėjo tokios skaudžios ir tokios tragiškos sukakties minėjimo, kaip ši birželio mėnesio įvykių sukaktis. Nebūtų šioji liūdna sukaktis tiek tragiška, jei tai liestų tik tautos politinės nepriklausomybės netekimą. Nebūtų ji tiek skaudi, jei okupantas, siekdamas savo politinių tikslų, nepaneigtų žmogaus teisių ir laisvės. Tačiau bolševikinis mūsų Tėvų Žemės okupantas nėra tik politinis ar tautinis mūsų priešas, — tai bendras žmonijos ir galvojančio žmogaus priešas. Okupanto pagrindinis tikslas — sunaikinti lietuvių tautą, gi lietuvių — nužudyti žmogų. Dėlto birželio mėnesio įvykių minėjimas yra ir visada pasiliks tragiškas ir liūdnas. Net ir tada, kai atgavę laisvę, Karo Muzėjaus sodelyje gerbsime kritusius už tėvynę, birželio mėnesio išgyventas skausmas nepranyks.

Kaip klastos, apgaulės ir teroro ženkle 1940 m. birželio 15 d. buvo okupuota Lietuva, taip 1941 m. birželio 14 d. naktį prasidėjo nežmoniško ir negirdėto žiaurumo išvežimai, pasiekę mūsų tautos naikinime aukščiausią laipsnį. Šis persekiojimas ir tautos naikinimas tęsiasi ir dabar. Lietuvių tauta ir toliau išgyvena „birželį“, nes yra naikinama ir tremiama, klasta ir teroras — nuolatiniai jos palydovai. Dėlto ir visa bolševikinė okupacija su bolševikiniu saivaliavimu mūsų tėvynėje tiksliausiai būtų įrašyti į Lietuvos istoriją „Birželio kentėjimų“ vardu.

Nors šios mūsų tautos tragedijos galo dar ir nematome, bet žinome, kad ji baigsis. Baigsis, kaip baigiasi visa, kas yra pikta. Tačiau, būdami sotūs, laisvi ir gyvendami toli nuo bolševikinio botago „laisvės“, ir čia išgyvename savotišką „birželį“, nes vis dar yra lietuvių, kurie gėrisi mūsų tėvynės okupantų darbais, pritaria komunistinei tautos ir žmogaus naikinimo politikai ir dar blogiau — net talkininkauja jiems. Vieni tai daro neišmanydami, kiti — dėl grašio. Pirmieji — pasigailėjimo verti dėl savo menkumo, nes nesupranta, bet, reikia tikėti, praregės ir pasitaisys. Antrieji — tai išdavikai, nes varo savo tautos duobkasių darbą, talkininkaudami tautžudybėje toli nuo savo kraujuose plūstančios Tėvų Žemės. Tai mūsų „sniečkai“, paleckiai, gedvilos ir giros“. Jų nedaug,

bet vis dar yra.

Užtat ir toli nuo tėvynės gyvendami, jaučiame birželio įvykių tragediją ne tik dėl kančinamų ir žudomų mūsų brolių tėvynėje, bet ir dėl savanaudiškai tautine prasme nusizūdusių, nes tie, kurie eina kartu su komunizmu, tautai yra žuvę. Tėvynės jie neturi ir jos nereikalingi.

Pasaulinio garso rumunų rašytojas-tremtinys C. Gheorghiu vienoje savo paskaitų Buenos Aires mieste su ašaromis akyse yra pareiškęs: „Benamis žmogus negali rasti laimės tremtyje. Netgi tas, kuriam „sekasi“ ir

turi pinigų, net sveikam ir laisvam vistiek kažko trūksta. O tas kažkas — tėvynė!“ Visi mes čia esame tremtiniai šia prasme. Visiems mums čia trūksta to „kažko“. Ir visi esame išsiūlgę tos tolimos ir kenčiančios tėvynės. Dėlto ir birželio mėnesio skaudžiausių mūsų tautos įvykių minėjimas turi užgrūdinti ir sustiprinti mūsų tautinį susipratimą, sužadinti pasiryžimą visomis jėgomis kovoti už tautą, tėvynę ir žmoniją bei mūsų priaugančioje kartoje užžiebt kaskart vis stipresnę lietuvių ugnele.

Ant. Rytys.

Tautos Fondo Argentinoje Valdyba: iš kairės į dešinę P. Sakalauskas, archit. D. Namikas — T. F. sek., kun. J. A. Margis MIC., pramon. J. Čikštas — T. F. pirmin., P. Kurašius, P. Vaitkevičius — T. F. išd. ir K. Norkus.

KARO PALIAUBOS KOREJOJ

KORĖJIEČIAI TAIKA NEPATENKINTI

Visi buvo nustebinti, kai iš Korėjos atėjo žinia, kad aliantai susitarė su komunistiniais karo vadais dėl paliaubų. Vakarėčius nustebino ne tiek pats susitarimas, kiek jo netikėtas paskelbimas ir sutarties teksto neaiškumas. Ilgai buvo tartasi, derybos nutrauktos, vėl iš naujo pradėtos, siūlyti nauji projektai ir vėl jie vienu ar kitu atmetti. Tačiau pastaruoju metu, atrodo, komunistiniai vadai padarė didesnių nuolatinių ir staigių suolių, priartėjant prie vakariečių nuomonės, o vakariečių padarytos nuolaidos jau seniai buvo tokios, kad buvo nesutarta tik dėl raudonųjų noro karą pratęsti. Ne be pagrindo Pietų Korėjos prezidentas dr. Syngman Rhee energingai priešinosi vakariečiams, nes toks susitarimas, koks šiuo metu yra padarytas, pavertė niekais tūkstančių Vakarų ir Korėjos kareivių pralietą kraują ir paaukotas gyvybes. Pietų korėjiečiai net yra pasiryžę vieni toliau tęsti kovą prieš komunistinius imperialistus, kurie nunuokojo jų kraštą, laiko užėmė dalį jų teritorijos ir sudaro nuolatinių baimės stovį laisvajai Korėjos daliai. Tuo reikalu P. Korėjos prezidentui Eisenhoweris parašė du asmeninius laiškus, į kuriuos tačiau gavo gana griežtą ir nenuolaidų atsakymą. Ir dabar laukiama, kad Eisenhoweris turės rasti kokią nors „magišką“ išeitį iš šios neaiškios

padėties santykių su pačiais korėjiečiais.

Paties susitarimo Vakarai, atrodo, per daug nevertina ir juo nepasitiki. Jau pats pasirašymo nukėlimas net už pusantro mėnesio parodo, kad abi kariaujančios pusės dar nori daugiau teritorijos užimti ir frontuose įsistiprinti. Pagaliau, net ir taikos sutartį pasirašius, reikia laukti, kad komunistiniam pasauliui bus paliktos laisvos rankos kur nors kitur prasiveržti ir toliau laimėti žemės ir žmonių. Tačiau ši laikinė laisvojo pasaulio su komunistais sutartis yra išdava ty nesutarimų ir nuomonių skirtumų, kurie susidarė pačių vakariečių tarpe. Manoma, kad susitarimui daugiausiai įtakos turėjo anglų politikai, kurie, atrodo, šiuo metu laikosi nusistatymo, kad „po mūsų nors ir tvanas“ ir laikinei taikai galima aukoti milijonus už geležinės uždangos esančių pavergtųjų.

SUKRYPUSI EUROPOS POLITIKA

Bendras priešas ir pavojus grėmė nepajėgia Europos žmonių palenkėti bendram darbui. Maskvos įtaka ne tik komunistų partijai priklausantiems ir Kremlini tarbaujančioms, bet net ir daugeliui kitų žmonių bei partijai aiškiai jaučiama. Prancūzai po paskutinio karo dar ne kartą nepajėgė atsistoti ant savo politiško kojų. Kabinetai griūva, kaip supuvę raisto medžiai. Naują kabinetą sudaryti —

Resolución a los países libres

La colectividad Litwana de la República Argentina, reunida en magna ASAMBLEA POPULAR, el día de Junio de 1953 en el salón "Lituaniano" de Avellaneda, en oportunidad de conmemorar la luctuosa fecha del DIA DE DUELO DE LITUANIA — 15 de Junio de 1940 — en que fuera ocupada la independiente Lituania y acto seguido los otros países bálticos: Letonia y Estonia; tras de escuchar los nuevos informes sobre la espantosa y desesperada situación de su patria, apela una vez más a la opinión pública mundial

DEMANDANDO que el ejército soviético sea retirado de Lituania y se le devuelva a esta nación la soberanía de un gobierno propio; que inmediatamente se envíe a Lituania ocupada un ejército de la Organización de las Naciones Unidas, a fin de mantener el orden, garantizar la seguridad de los ciudadanos y reguardar sus vidas de los actos de venganza por parte de los agentes soviéticos;

que una comisión especial de la Organización de las Naciones Unidas vigile unas elecciones libres y democráticas para que surjan las verdaderas autoridades populares, que enseguida de proclamadas deban tomar en sus manos el gobierno de Lituania;

que una vez en territorio lituano

el ejército de las Naciones Unidas, se posibilite el regreso a todos los patriotas deportados a Rusia y también a los refugiados en otros puntos del mundo libre.

En consecuencia, para que el mundo no sea engañado otra vez por la falacia bolchevique, nosotros — los lituanos — que conocemos perfectamente su verdadera faz, nos atrevemos a manifestar esta advertencia: nada de concesiones en las negociaciones con los verdugos del Kremlin, nada de confiar en su "paz" mientras en Lituania y demás países sojuzgados no se ponga fin al genocidio nacional y se elimine la ocupación militar de la URSS.

Para la realización de las presentes demandas, encomendamos al Centro Pro Liberación de Lituania en la Argentina, para que se dirija al Gobierno Justicialista del Excmo. Señor Presidente de la Nación Argentina, Gral. Juan D. Perón, para que preste fraternalmente su poderoso apoyo donde haya menester, lo cual motivará nuestra profunda gratitud y la de todos nuestros descendientes.

Por La Colectividad Litwana
CENTRO PRO LIBERACIÓN DE LITUANIA EN LA ARGENTINA

Zeferino Zuknevičius,
Presidente
Jorge Gilvydis
Secretario

tai reikšia laimėti laikinę kovą, išsivijos Titui išivirtinti Trieste ir bendrai Vakarų pasaulyje, kuris iš jo laukia atsparos prieš Kremlį. Tokia sukrypus Europos politika tik dar labiau padidina tą pavojų, prieš kurį aiškiai išpėjo buvęs Europos Kariuomenės vadas gen. Ridgway.

EGIPTAS PRIEŠ ANGLUS
Matydamos Europos valstybių nevieningumą ir silpnumą, Egiptas vis labiau šliaužiasi ir reikšia savo troškimus. „Kiekvienas egiptietis anglų laiko savo priešu“, pareiškė nedviprasmiškai naujasis šio krašto valdovas gen. M. Naguibas. Egiptiečiai nori anglus visiškai išvaryti iš savo žemių ir Sueso kanalą pasiimti patys tvarkyti. Suesui atitekus į Egipto rankas, paties Egipto reikšmė padidėtų, nes jis jau atsidotų lyg ir tarpininku tarp Rytų ir Vakarų. Nei anglai, nei kiti vakariečiai to nenori atsižadėti, o Naguibas tuo tarpu viešai pareiškimais ir diplomatinėmis priemonėmis stengiasi savo pusę patraukti visą arabų ir Europos valstybių turimų kolonijų pasaulį.

Tokia padėtis gero nereikšia. Iš Korėjos paliaubų ko nors geresnio laukti taip pat netenka. Reikia tik laukti, kad, pajudėjus komunistiniam pasauliui, JAV-bės visa savo karine jėga sulaukys smūgius, kurių tikrai neatlaikytų Europos kraštai.

P. S.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

TECHNIKOS TOBULUMAI

Sugalvojo perkelti nuo Jurbarko iki Dainių abipus kelio gyvenamąsias trobas visų kaimų, kurie priklausė „Gegužės“ kolchozui. Buvo kalbama, kad tada kolchozininkams bus arčiau ir darba. 1951 m. ankstyvą pavasarį buvo pradėti perkėlimo darbai. Darbams vadovavo Dainių kolchozo pirmininkas Adomaitis. Perkėlimą mėgino visokiais būdais. Mėgino trobą užvilkti ant sunkvežimio. Kadangi tai pasirodė per sunku, buvo mėginata visą trobą prišėti prie grandinės ir su traktorium vilkti. Daug namų, taip betempiant, sugriuvo ir sūžėjo. Oras buvo tuo metu labai blogas, kitos trobos įklimpo į molį ir taip liko pakely.

Pasakotoja, sugrįžusi vokiety, pati tai savo akimis mačiusi. Visa apylinkė subėgo žiūrėti šių prasmatnybių. Žmonės keikėsi dieną ir naktį. Adomaitis turėjęs įsakyti trobas suvilkti iki gegužės 1 d., nes kolchozas buvo pavadintas „Pirmoji Gegužės“, bet žmonės vadino paprastai „Gegužė“. Čia turėjo būti didelis pavyzdingas kolchozas. Dėl techniškių sunkumų reikėjo tuos darbus nutraukti, bet ir vėliau uoliajam pirmininkui Adomaičiui jau nebeteško prisidėti prie trobų suvilkimo, nes 1951 m., naktį į gegužės 1 d., jis buvo partizanų nušautas.

Gegužės 3 d., turkaus dieną, pasakotoja ėjusi į Jurbarką. Tą dieną buvo laidojamas Adomaitis. Jis buvo pašarvotas kom. partijos namuose, nes pats buvo tikras komunistas. Vėliau jis buvo palaidotas komunistų kapuose, netoli gimna-

zijos. Ten šalia rusų kareivių yra palaidota nemaža komunistų, kurie žuvo kovose su partizanais arba buvo jų užmesti. (INFORM.).

PARTIZANŲ DAR YRA

Beveik visi iš Lietuvos grįžę vokiečiai tvirtina, kad partizanų Lietuvoje vis dar yra daug, kad jie esą gerai ginkluoti, turi ir rusiškų ginklų. Tai esą daugiausiai jauni vyrai, pasitraukę pas partizanus, stiegiant kolchozus arba pabėgę nuo trėmimų, nes jie patys sako: „Ten mirtis ar čia mirtis. Ten mirsime badu, o čia būsime sušaudyti, — tad geriau mirsime tėvynėje, kovodami“. Jie gražiai apsirėngę, daugiausia uniformuoti.

Kartą du uniformuoti partizanai ėjo pro vieną malūną, kuriame buvo pasislėpę rusai ir stebėjo partizanus. Jiems priėjus, iš malūno iššovė. Vienas partizanas buvo sužeistas ir krito. Jo draugas šoko į griovį ir pradėjo atsisaukdyti. Bet rusai iš malūno neatsakė. Tada partizanams grįžo atgal, norėdamas padėti sužeistajam, bet šis jau buvo miręs. Jis paėmė mirusiojo dokumentus ir, kiek palaukęs, nuėjo prie malūno. Priėjęs prie lango, įmetė granatą ir pats pabėgo. Malūno buvo pasislėpę 7 rusai. Vienas įmestas granatos buvo sunkiai sužeistas. Likusieji rusai paėmė vieno ūkininko vežimą, įdėjo į jį žuvusiojo partizano lavoną ir nuvežė į Prienų, kur paguldė turgaus aikštėje. Tai buvo antradienis, o trečiadieniais ir šeštadieniais Prienuose yra turgus. Lavonas gulėjęs aikštėje iki trečiadienio vakaro. Visą savaitę rusai kratė ir sekė šitą kaimą, grasino visą kaimą sudeginsią, bet nieko nerado. (INFORM.).

Autoabastecernos de combustible es un imperativo patriótico

Las previsiones del Segundo Plan Quinquenal en materia de producción de combustibles, sólidos y líquidos, son noblemente ambiciosos, y en virtud de ellas, durante el quinquenio señalado, aumentará la producción de petróleo en un 71%; en un 140% la de gas natural y en un 2.200% la de carbón mineral.

Para lograr este objetivo será necesario realizar un volumen de obras de gran envergadura, entre las cuales cabe destacar el extenso gasoducto de Campo Duran, en la provincia de Salta hasta la Capital Federal, el oleoducto desde dichos salteños hasta la destilería de San Lorenzo, en Santa Fé, y el oleoducto entre los pozos petrolíferos de Challaco, Neuquén y el puerto Bahía Blanca. obra esta última que reactivará grandemente aspectos de la economía sureña y hará factible el transporte por la flota nacional hasta las destilerías centrales. Estos trabajos ya están prácticamente en su etapa inicial, desde el momento en que el ministerio respectivo ha licitado el aprovisionamiento de 4.000 kilómetros de caños o 400.000 toneladas de chapas para fabricarlos, con destino a las tuberías que comprenden las obras citadas.

De la magnitud de la tarea propuesta, destinada a incrementar nuestra producción de combustibles, particularmente líquidos, da idea la cifra a invertirse: unos 2.000 millones de pesos. Desde luego, que lo cuantioso de la inversión está ampliamente compensado con el rendimiento que proporcionará a la economía nacional el plan de autoabastecimiento de combustible emprendido. En rigor, la política trazada en la materia, es una auspiciosa y enérgica continuación de la realizada en el primer plan quinquenal, en el cual, no obstante las

dificultades de equipamiento técnico impuestas por el mercado internacional, se aumentó grandemente la producción de petróleo y sus derivados entre ellos la nafta. En este rubro, especialmente, es donde más ha crecido el consumo del país, en virtud del alto ritmo industrial que hemos alcanzado, y es, precisamente, donde más inciden los costos de producción de la industria nacional, en gradual aumento. Sin embargo, a pesar de ese aumento de los costos de producción, la nafta en la Argentina, es un producto que puede considerarse entre los más baratos del mundo. Si se examina en detalle las cifras de los precios que cuesta ese combustible en numerosos países, algunos de ellos altamente industrializados, resalta la evidencia del aseto formulado.

Las obras ahora enfrentadas en el plan quinquenal, repercutirán en forma indudable en el aumento de las disponibilidades nacionales en materia de toda clase de combustibles líquidos, y por ende de sus derivados, entre ellos la nafta.

Mientras tanto, y teniendo en cuenta que la realización del plan en forma exitosa revertirá en beneficio de la colectividad, y en especial modo de los usuarios y consumidores directos de nafta, es necesario señalar que para dicho éxito se debe contar con el aporte y la colaboración de todo el pueblo, y desde luego, de esos usuarios. No será necesario más que un pequeño esfuerzo, que no alcanza a sacrificio por parte de cada uno. Esfuerzo cuyo prestación se descuenta, ya que todo ciudadano argentino es disciplinado, y comprende la importancia de su aporte en la ejecución feliz del segundo Plan Quinquenal.

La administración Pública en el Segundo Plan Quinquenal

Siempre se ha hablado de la Administración Pública como de un ente orgánico y homogéneo, tanto en lo que respecta a su constitución como a sus funciones. Y sin embargo, nada más lejos de la realidad. En la vieja administración pública, ni el elemento humano ni los bienes materiales cumplían sus respectivos cometidos con la necesaria cohesión ni llenaban su función en forma eficazmente racional. Por el contrario, cada organismo, cada departamento, cada oficina, cumplían su objetivo sin tener en cuenta los más altos intereses del Estado en general y del pueblo en particular, y sin otros horizontes que la rutinaria tarea cotidiana. Lógicamente, esto iba en detrimento de los intereses nacionales, ya que cada funcionario o cada grupo de funcionarios cumplía sus obligaciones, posiblemente en forma intachable pero sin considerar la repercusión que las mismas podrían tener sobre otros organismos públicos.

A evitar definitivamente este caos, ya superado en buena parte por el peronismo, está dedicado el capítulo XXVIII del Segundo Plan Quinquenal, dedicado a la Racionalización Administrativa y cuyo objetivo fundamental tiende a "facilitar la conducción general del país mediante la unidad de concepción del gobierno y la unidad de acción del Estado".

Base de tal racionalización es la formación y desenvolvimiento de un personal idóneo, estable y ple-

namente conpenetrado con la función social que cumple, más que ningún otro trabajador del país ya que el pueblo paga a los agentes de la Administración Pública para que sirvan sus intereses.

Condición indispensable para la formación de ese personal en su adiestramiento, capacitación y dignificación. No se puede exigir de los agentes del Estado su máximo rendimiento si no conocen los móviles de su tarea y la forma más adecuada de desempeñarla y si, además, carecen de una justa compensación a su esfuerzo y de los medios para realizarse en dignas y humanas condiciones de trabajo.

Teniendo en cuenta esta circunstancia, el Segundo Plan Quinquenal expresa que "la preparación del personal que aspire a ingresar en la función pública será estimulada y auspiciada en la medida de las necesidades específicas del Estado".

Tal preparación hace posible que el ingreso en la Administración Pública sea procesado por un examen previo de condiciones que, juntamente con la investigación de antecedentes contribuya a seleccionar el personal al servicio del Estado.

Todos estos propósitos tienen por objeto la organización en forma permanente, de una carrera administrativa en la cual los derechos y las obligaciones se compensen adecuadamente, con positivo beneficio del pueblo contribuyente.

LINAI ANTRAJAME PENKMEČIO PLANE

(EL LINO EN EL SEGUNDO PLAN QUINQUENAL)

Žemės ūkio gamyba, savaime suprantama, yra tautos ūkio pagrindas ir veikimo laukas tūkstančiams sumanyčių, kurie tuo būdu padidina darbo galimybes ir socialinę gerovę. Antrasis penkmečio planas kaip tik ir numato, siekdamas virš nurodytų tikslų, vesdamas nuo pagrindinio prie visuotinio ir pagaliau prie ypatingo tikslo, nes, kai vadovaujamasi apsisvarstymu, pradedama veikti, kellant krašte žemės ūkio svarbos supratimą. O tai jau yra akstinas vystyti pramonę, paskutiniajam tautos ūkio išsivystymo tarpsniui.

Kiekvienai žemės ūkio šakai antrajame penkmečio plane yra paskirtas atskiras skyrius, kad tuo būdu būtų pabrėžta viltis susilaukti numatytų vaisių, kai tik bus pritaikytos numatytosios priemonės. Antrajame penkmečio plane pirmųjų tikslų tarpe yra kviečiai,

Baltu trémimai - Malenkovo darbas

CJ

Neseniai vokiečių žurnalas "Deutsche Illustrierte", prancūzų dienraštis "Le Figaro" ir kita laisvojo pasaulio spauda paskelbė buvusio sovietų saugumo vyr. leitenanto ir vadovavusio III operacinei grupei, esančiai prie Stalino asmeninio sekretoriato, Iljos Molino atsiminimus, kurie pavadinti "Aš buvau Malenkovo patikėtinis". Prieš spausdindami, minėti laikraščiai patikrino, ar Molino skelbiami dalykai yra tikri ir ar pats Molinas nėra tik sugalvota asmenybė. Tik įstikintų tikrumu, jie paskelbė šiuos atsiminimus, kurių santrauką duoda mūsų žinių biuletenis "Elta".

Savo atsiminimuose Ilja Molinas įrodinėja, kad Malenkovo įsikalėjimas Sov. Sąjungoje reiškia bolševikų pastovų ruošimąsi į karą. Malenkovas yra žmogus, kuris Vakarų nekenčia iš pačių savo sielos gelmių. Jis tiesiog apsėstas pasaulinės revoliucijos minties. Malenkovas jau seniai prikiša Vakarų

riausybę, Malenkovas pasiėmė buv. vid. reik. min. Kruglovą ir buv. saug. min. Merkurovą į savo asmeninės apsaugos aparatą. Taip dabar šie su dideliu "stažu" likvidavimo specialiai drauge su Ivanu Serovu vadovauja ypatingiesiems pulkams ir operacinėms grupėms, kurios yra tiesiogiai priklausomos tiksliai pačiam Kremlui. Tuo būdu jie gali kiekvieną mėginimą sukelti perversmą, užgniaužti pačioje užuomazgoje. Autorius pats sakosi vadovavęs vienai tokiai operacinei grupei ir glaudžiai bendradarbiavo su Malenkovu, todėl bolševikų darbo metodus gerai pažįsta. Jo žodžiai tuo svaresni, kad jis naujais faktais patvirtina tai, kas anksčiau lietuvių spaudoje apie mūsų tėvynę ir bolševizmą buvo rašyta iš kitių šaltinių. Ten pat dar yra idėta fotokopija instrukcijų, pagal kurias Lietuvoje ir kitose Pabaltijo respublikose buvo įvykdyti žiaurieji išvežimai.

esmę ir glūdi jo prigimty, negali niekur sustoti. Ji plėsis ateityje, vis didėdama ir darydama vis galingesnė. Jan 1939 m. rudenį, kai Sovietai įsitaisė savo karines bazes Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, Malenkovas pradėjo šaltąjį karą iš Maskvos. Jis labai vikriai būdavo pavalzduodamas visai neegzistuojanti prieš, pradėjo smarkiai šlastis valstybes spausiti, o pirmaisiais žiemos mėnesiais pasiuntė į Pabaltijo valstybes Serovą, prie Stalino sekretoriato veikiančio saugumo skyriaus visų operacinių dalių šefą. Serovui atėjo ten į pagalbą latvių, estų ir lietuvių kom. partijos nariai, kurie Serovą pavedimu, kaip ir anksčiau, įvykdė jau iš anksto smulkiai aptartus ir Pabaltijo vyriausybės apkaltinti reikalingus sabotazo aktus prieš Sovietų vyriausybę, pasireiškus naujam sabotazo aktui, vis smarkiau savo protestais spaudė minimųjų kraštų vyriausybės, kol galiausiai dar aiškiau atskleidė savo kortas ir pagrasino, jog bus priversta minimuosius kraštus okupuoti, jei jų vyriausybės nesugeba jų teritorijoje esantiems Sovietų karius garantuoti. Taip ilgainiui Pabaltijo valstybių gyvenimui, kaip autorius pastebi, "išduoti viso likusio pasaulio ir palikti savo likimui", priversti prieš savo valią įsileisti į kraštą Sovietus, galop taip pat prieš savo valią buvo Sovietų paglemžti.

Su laiku bolševikai, atsidėkodami Pabaltijo kraštams už "draugiškus jausmus", parodė savo tikrąjį veidą, pradėdami suiminėti dešimtimis tūkstančių nebolševikus. Kaip Molinas pastebi, Malenkovas 1940 m. birželio gale Maskvoje centro komiteto didžiojo posėdžiu salėj sukviėtė 42 saugumo karininkų pasitarimą, kuriame turėjo dalyvauti Serovas ir jis pats. Jame buvo smulkiai aptarti suėmimų ir deportacijų planai. Suėmimai buvo vykdomi pagal šimtus kartų Sov. Sąjungoje jau išpraktikuotus metodus. Po "priešiško elemento" arba "liaudies priešų" paskum buvo suiminėjami ir deportuojami intelektualai, "buržuai", įvairių religijų "fanatikai" ir kiti. Autorius pažymi, kad visos šios operacijos grupės suplanavo "paleisti į darbą" pats Malenkovas, kuris nuo pat pradžių ligi galo prižiūrėjo jų veikimą ir davinėjo visus reikalingus įsakymus.

Serovas 1940 m. gale Rygoje įkūrė savo vyr. būstinę, kurią rugpiūčio pabaigoj netikėtai aplankė, padarydamas "žalbo vizitą", pats Malenkovas. Buvo sušaukta "žalbo konferencija", kurioje turėjo dalyvauti visi operacinių grupių vadai su savo pavaduotojais, taip pat atvyko keli civiliai, tarp jų ir Latvijos kp sekretorius Koloborsenas. Malenkovą pagavo tiesiog įsiutimo priepuolis, ir jis pagrasino, kad jei suėmimai su išvežimais nebus įvykdyti taip, kaip užplanuota, tai už tai savo galvomis atsakys pačios operacinės grupės, tarp kurių būsia praversti valymai. Kai Serovas įsikišo, mėginamas aiškinti, jog suimtiesiems išvežti trūksta net vagonų, Malenkovas iš įsiutimo sušuko: "O kam jums reikia vagonų? Ar neužtenka vieno parako." Molinas pastebi, kad toks Malenkovo atsakymas pritrenkė net šiuos bolševikinio saugumo vilkus, sudarytus iš MVD tarytojų, policijos karininkų ir specialioms uždavinims vykdyti apmokytų žmogžudžių: jie netikėjo, kad po Stalino ar ne tik pats įtakingiausias Sov. Sąjungoje politikas taip aiškiai ir atvirai pareikalautų vykdyti masines žmogžudybes. Po to nepraejo nė 14 dienų — ir per Sovietų okupuotą Lenkijos dalį, Lietuvą, Latviją ir Estiją, kaip pažymi Molinas, pradedo nepažįstą jokią pasigailejimo valymai. Tik iš vienos Latvijos per naktį buvo prievarta į Sov. Sąjungą deportuota 38.000 latvių. Malenkovo duotos Pabaltijo valstybės "aptvarkyti" direktyvos Serovui reikšė įsakymą, kurį jis turėjo įvykdyti iki pačių mažiausių smulkmenų.

Malenkovo įsitikinimu, kapitalizmas esąs dar labai tvirtas ir vis tebesudarys didelę jėgą, nors iš vidaus jau esąs supuvęs ir "pažymėtas mirtine žaizda". Jo įsitikinimu, (Nukelta į 3 psl.).

Šeiminkės, ruošusios Tautos Fon do vakariene, su T. F. išdin. P. Vaitkevičium ir nar iu P. Sakalausku.

ruose veikiančioms kom. partijoms, kad jos nesugebančios kaip reikiant atlikti joms skirtą darbą, ir iš jų reikalauja aukščiausio revoliucinio budrumo iki pačio paskutinio atodūso. Korėjos karas yra ne keno kito, o tik Malenkovo darbas. Vakarai, — pažymi Molinas, kuris gerai pažįsta pačią bolševikinę sistemą ir yra buvęs vienu iš patikimiausių bolševikų specialiųjų operacinių dalinių vadų, — neturi nė mažiausio pagrindo nauju Kremliaus viešpačiu daugiau pasitikėti, negu pasitikėjo Stalinu. Stalinas šį kilimū kazoką pasirinko savo artimiausiu bendradarbiu, kaip galiausiai bolševikų vadų, ir iš anksto jį ruošė pasaulio bolševikinei revoliucijai. Malenkovas praktiškai jau nuo 1947 m. valdo visą komunistų pasaulį. Pertvarkant raudonąją vy-

kuriems numatoma pasiekti 8.000.000 hektarų apsejamo ploto prieauglis ir derliaus padidėjimo 33% ankstyvesnio vidurkio, o tai reikš nuo 20 iki 25 milijonų tonų derlių.

Toliau po kviečių seka linai, įvairiškai panaudotini bei pritaikytini pramonėje, o taip pat ir kaip eksporto prekė, kuri atneša pakankamai gero pinigų.

„1957-58 metais linais apsejamas plotas, sakoma antrajame penkmečio plane, užims 2.000.000 hektarų.“

Tai sudaro 44% dirbamo ploto padidėjimą. Ir, lyginant su 1947-51 m. vidurkiu bei vykdančiais nutatytais plane darbus normaliose aplinkybėse, sudarys 62% gamybos padidėjimą, jei palyginsim pirmojo penkmečio metu gautus davinius.

Tiesa, šis kilnus žemės ūkio gaminyt pasaulinėje rinkoje išgyveno kainų svyravimą nuo aukščiausių iki žemiausių, tačiau jo reikalingumas patikrina paklausos užsienyje pastovumą. Taip pat ir vidaus rinkoje laukiama naudos, maisto žmonėms ir gyvuliams arba pramonėje aliejų pavidale.

Prie visų kitų javų derliaus jungiasi ir linai, gi jais apsejamo ploto padidėjimas prisideda prie Argentinos ūkio problemų sprendimo ir patogaus bei kilnaus gyvenimo lygio pakėlimo. O tai ir yra pagrindinis antrąjo penkmečio plano tikslas.

Iš pradžių Molinui buvo pavesta praversti tarymą ir surinkti reikalingus duomenis žuvies pramonės ministerijoje. Šiai ministerijai vadovavo draugė Šemšuša, dabartinė Molotovo žmona. Apie jos vadovavimą Molinas surašė pranešimą, kuriame buvo pažymėta, kad toji ministerija yra daugiau panaši į viešuosius paleistuvystės namus negu į ministeriją, nes joje nėra jokios tvarkos, nesilaikoma partijos taisyklių ir iš viso smunka gamyba. Iš tolimesnių aprašymų paaiškėja, kad Malenkovas jau seniai buvo suplanavęs, kaip reikia "taikiai" okupuoti Pabaltijo valstybes ir tuose kraštuose sovietinius interesus apsaugoti visais galimais būdais. Iš Malenkovo pareiškimų padarytų 1939 m. spalio 12 d., matyti, kad "Salinas jau tada galutinai apsisprendė paimti 3 Pabaltijo kraštus: Lietuvą, Latviją ir Estiją". Tą "tylią aneksiją" Malenkovas jau seniai ruošė. Autorius tvirtina, kad ne Molotovas paruošė karinių bazių titulu pradėtą Pabaltijo valstybių "laimėjimą" bolševikams: "tikrasis sovietinės pergalės jose architektas buvo Georgijus Malenkovas". Pasirodo, Maskvoje rinkiniams Sovietų pareigūnams veikta specialus politinis universitetas, įtaisytas partijos centro komiteto rūmuose, kur 1940 m. pavasarį užsienio politikos dėstyti buvo pakviestas Malenkovas. 1940 m. vasarą jis truputį daugiau praskleidė savo kortas. Kaip faktiškai jis buvo "laimėjęs Pabaltijo valstybes". Šis Malenkovo pranešimas nuostabiū būdu sutapo su sovietinių dalinių įžygiavimu į Pabaltiją.

Visų trijų kraštų okupavimas, kaip buvo matyti iš Malenkovo pranešimo auditorijai, galų gale tiksliai atbaidė jau seniai suplanuotą ir iki smulkmenų aptartą operaciją. Pabaltijo visi trys kraštai buvo Sovietų laimėti jau 1939 m. rudenį. Karščiau, kaip pabrėžė Malenkovas savo auditorijai, visos trys valstybės buvo laikomos nugalėtomis nuo to momento, kai tik Sovietai jose įsruošė karines bazes. "Tačiau Sov. Sąjunga nieko negali okupuoti, — kalbėjo tada Malenkovas. — Sov. Sąjunga niekad neveskaro tuo titulu, kad per jį būtų praplėsta jos teritorija. Tačiau Sov. Sąjunga, kadangi tai sudaro komunizmo

Alkoholizmas ir jo pasėkos

Norin pradėti šį straipsnį Valparaiso (Čilė) Draugijos prieš alkoholizmą, alkoholio apibūdinimu: Esu nusikaltėlis didžiausias istorijoj,

užmušiau daugiau žmonių už krikščius pasaulio karuose, paverčiau žmones į gyvulius, nešu nelaimę ir skausmą milijonams šeimoms židiniui.

Padarau, kad jaunuoliai pilni kilnių jausmų pavirsta į ne-naudingus parazitus, paruošiu kelią, kuris veda nesuskaitomus milijonus į pražūtį.

(Atkelta iš 2 psl.). Vakarai bus baigti, kai tik Sovietams pateks į rankas naftos šaltiniai ir kapitalistų turimi žaliavų ištekliai. "Paskutinėj žūbūtinėj kovoj lemiamą žodį tars ne pramonė, bet žaliavų galingumas. "Valytojai" Pabaltijo kraštuose vėliau buvo apdovanoti Lenino ordinu, taip pat priimtį Kalinino ir paties Stalino. Tačiau būdinga, kad Sovietų vyr. vadai, davę tokį žiaurų įsakymą masiškai naikinti baltus, oficialiai — dėl akių — tų žygių sau neprišlėmė ir viską vykdė kuo slapčiausiai.

Iš tolimiesnių aprašymų paaiški, kad Pabaltijo kraštuose savo veikla "pasizymėjo" ir kom. partijų nariai. Pasirodo, dar prieš įvygiant Sovietų kariuomenei buvo sudaromos "nepatiktųjų elementų" kartotekos, kurios buvo saugojamos Maskvoje. Tų kartotekų padedami, bolševikiniai tardytojai, apklausę dešimtis tūkstančių civilių, buvusių vyriausybės narių, armijos vadų arba administracijos šulių, užkirtą kiekvienam suimtajam kelią gintis arba neigti savo ankstesnę veiklą.

Sunaikinu silpną ir susilpninū stiprų,

padarau mokslininką neišmanėliu ir neišmanėlį skandinų gilyn ir gilyn į jo tamsumą.

Padedu užpūti nekaltą. Palikta žmona mane pažįsta, alksantys valkal taip pat mane pažįsta,

Tėvai, kurių vaikai nulenke jiems galvas iš gėdos, taip pat žino kas esu.

Esu sunaikinęs milijonus žmoniškų būtybių ir trokštu sunaikinti daugiau milijonų.

Esu ALKOHOLIS.

Alkoholizmas yra savotiška liga, kada ligonis laisva valia ima svaigalų ir save apnuodija. Su laiku taip pat pripranta prie svaiginamųjų gėrimų, kad be jų negali apsieiti ir, naudodamas nuolat alkoholį, taip sužaloja savo kūną ir protą, kad tampa tikru paliegiu, reikalingu kitų globos.

Šitame krašte daugiausia geriamas vynas, alus ir destiliuoti spiritiniai gėrimai. Stalo vynas turi 6—14 laipsnių alkoholio; stipresnieji vynai (Jerez, Oporto) turi 15—25 laipsnius alkoholio. Saldieji stiprieji vynai (Malaga) turi cukraus ir gyno spirito priemaišų. Daugelis nesąžiningų prekybininkų daro netikrą vyną, nudažo atskiestą spiritą vynu spalva, pridėda aromatinių medžiagų, ko pasekoje gali gautis apsinuodijimas dėl dažo medžiagų (fukinas) arba dėl blogos kokybės spirito.

Alus turi 3—9 laipsnius alkoholio, žiūrint kokybės. Taip pat turi daugiau maistingų medžiagų, negu vynas; todėl alaus vartotojai yra nutukę turi išsiplėtusius skilvius dėl didelio angliarūkšties kiekio aluje. Sidra turi apie 9 laipsnius

alkoholio, daug jos geriant gaunasi viduriavimas. Destiliuoti spiritiniai gėrimai (likeris, degtinė, konjakas, whiskey ir tt.) yra daug pavojingesni, negu ankščiau išvardinti, nes turi didelį kiekį alkoholio, kuris veikia deginančiai skilvio gleivinę ir greit apsvaigina protą.

Žodis „alkoholis“ pareina iš arabų kalbos, kas jų kalboje reiškia „sveinai medžiaga“. Jau gilioj senovėj vartota alkoholiniai gėrimai. Kinų seni dokumentai 2000 metų prieš Kristaus gimimą kalba apie vyną. Graikijoj buvo geriamas ir net garbinamas girtuoklystės dievas Bachas. Romoj, Egipte, buvo paplitusi girtuoklystė.

Matant alkoholio kenksmingumą, pradėta su juo kovoti. Jau prieš Kristaus gimimą buvo žinomas sąjūdis prieš alkoholizmą. Recab giminė ir jos aniniai nevertė jokių svaigalų; Senajame Testamente buvo nuostatai draudžiamas vestis su epileptikais, raupsuotais ir alkoholikais. Ir Naujajame Testamente šv. Povilas laiške Korintiečiams sako: „nei latrai, nei girtuokliai, nematys dangaus karalystės“.

Hipokratas žinojo alkoholio kenksmingumą ir patarėdavo jaunuoliams nevertoti svaigalų ir nevalgyti daug mėsos, jei nori susilaikyti ilgo amžiaus. Aristotelis tvirtino, kad iš girtuoklių motinų gimsta girtuokliai vaikai. Mahometas kovojo prieš alkoholį ir savo pasekėjams uždraudė jį vartoti. Imperatorius Domicianas 96 metais prieš Kristaus gimimą Romoj kovoj su paplitusia girtuoklyste ir norėjo sunaikinti visus vyruogynus, kad nebūtų iš ko daryti vyną. Anglijoj 1606 metais buvo išleistas įstatymas, baudžias girtuoklius pinigine pabauda ir kalė-

jimu. Suomijoj 1872 pravesta prieš alkoholizmą kova, kuri davė itin gerų vaisių. Ten prieš pravedant įstatymą prieš alkoholizmą, kiekvienam gyventojui tekdavo per metus 15 litrų degtinės, o po 50 metų kovos prieš alkoholį degtinės vartojimas sumažėjo iki 1,3 litrų per metus. Švedijoj 1855 metais įvestas alkoholio pardavimo suvaržymas, o šiaurės Amerikoj nuo 1919 iki 1933 metų buvo uždraustas bet koks svaigalų pardavimas.

Kodėl taip kovoja su alkoholizmu? Todėl, kad tas blogas įprotis daro daug žalos žmogui, šeimai, visuomenei ir valstybei. Išgerti yra taip įprasta, kad geriamas per sunktųves, išleistuves, vestuves, laidotuves, krikštynas. Geriama, kada yra šalta, kad sušilus, geriama, kada karšta, kad atvėsus, geriama, kada nėra apetito, geriama po valgio, kad geriau virškintų; geriama dėl nemigo, geriama, kad neimtų miegas, vienu žodžiu geriama kiekviena proga.

Panagrinėkime prabėgomis alkoholio žalingumą žmogaus kūnui. Pavarčius ligoninių dokumentus matosi, kad didelis nuošimtis ligonių susirgo dėl alkoholio. Salvador ligoninė, Santiago mieste (Čilė), buvo patikrinta 13.500 ligonių ligos istorijos ir matosi, kad 2.750 ligonių, arba 20%, gydėsi dėl alkoholizmo pasėkų.

Kiekvieną chronišką girtuoklį galima pažinti iš nosies: mėlyna nosis, nes išsiplečia vėdo venos. Girtuoklio oda tampa sausa, raukšlėta. Girtuokliai skundžiasi skilviu, nes nuo alkoholio iš pradžių gaunasi padidintas rūkštingumas, ko pasekoje atsiranda deginimas skilvyje, rūgštus atsisrūgimas. Ilgą laiką vartojant alkoholį, skilvio gleivinė suseraga, liaukos nebegamina rūgšties, gaunasi nevirškinimas dėl rūgštingumo stokos. Dažniausia girtuoklių dantys yra blogame stovyje dėl priežiūros stokos. Alko-

holikas gerdamas mažai valgo ir suliesėja.

Daugiausia žalos alkoholikas padaro kepenims. Yra įrodyta, kad kepenys lošia didelę rolę alkoholio neutralizavime, jose alkoholis yra suskaldomas į mažiau kenksmingas medžiagas, bet jei per daug kepenys yra apkrautos darbu dėl perdidelio alkoholio vartojimo, jos suseraga. Kepenys sunyksta, kepenų lastelių vietoj atsiranda jungiamasis audinys, gaunasi taip vadinamas, kepenų cirozė. Alkoholikų kepenys yra mažos, susitraukusios, gumbrinotos. Tai atsitinka pas stiprių svaigalų (degtinės, konjako) vartotojus. Dėl kepenų susirgimo gaunasi nevirškinimas, rytiniai vėmimai, blogas kvapas iš burnos, viduriavimai. Dėl kraujo apytakos sutrikimo kepenyse pradeda rinktis vanduo pilvo ruime. Kita kepenų susirgimo rūšis dėl alkoholio yra jų padidėjimas: kepenų celės prisipildo riebalais, kepenys pasidaro didelės, geltonos spalvos. Ligoniai dažnai turi gelsvą veidą ir gelsvus akies obuolius. Ne vien dėl alkoholio suseraga kepenys, būna ir kitų priežasčių, pvz. užkrečiamos ligos, kepenų akmenys ir tt., tačiau kepenų susirgime didelį vaidmenį vaidina alkoholis. Duodant gyvuliams alkoholį, laike kelių savaičių gaunasi kepenyse anksčiau minėti pakitimai.

Šiaurės Amerikoj, kada buvo uždrausta alkoholio vartojimas, kepenų susirgimai sumažėjo per pusę. Taip pat prancūzų profesorius Pasteur V. Radot įrodė, kad laike vokiečių okupacijos, kada alkoholio vartojimas tautoj sumažėjo, kepenų susirgimai sumažėjo 7 kartus. Jau minėtoj Salvador ligoninė 34% alkoholikų turėjo nesveikas kepenis. Ištyrus didesnę kiekį kepenų ligonių, paaiški, kad 66 — 84% tų ligonių buvo alkoholikai.

(Bus daugiau)

Iš Moderniosios Karybos

RAŠO GEN LEIT. TEODORAS DAUKANTAS

BOLŠEVIKŲ PRAKTIKA 1917 M. RUSIJOJE.

Bolševikai mokėjo pasimokyti iš istorijos ir įvertinti praeities klaidas. Tai pilnas kontrastas lenkams, nuolat senas klaidas kartojantiems. Iš prancūzų revoliucijos jie išmoko suprasti socialinės revoliucijos eigą. Politinė revoliucija yra įvykis, socialinė — tęsimas. Kitos partijos manė kitaip ir nesuėgriėb laiku. Iš 1848 m. revoliucijos jie suprato revoliucijos įgulos reikšmę sostinėje. Paryžiuje revoliuciją laimėjo socialistai, bet valdžią paėmė buržuazija. Ji išvedė iš Paryžiaus įgula, ją pakeldama nauja sau ištikima kariuomenė. Rusijos revoliucijoje nebuvo leista įgulos išvesti iš Petrogrado. Bolševikams pavyko Kronštade suorganizuoti „sovietą“, kuriame vyravo jėms ištikimi jūrininkai. Spalio mėn. jie atgavė no jūrininkus į sostinę ir nušalino susirinkusį konstituantų parlamentą, kuriame nuosaikieji turėjo daugumą. Parankiu sau laikė pagal Klausewitzo teoriją jie sutelkė jėgas ir laimėjo generalinį mūšį (Leninas). Rusija tada karavo su vokiečiais, bet bolševikams priešinosi „draugai“ socialistai. Gi vokiečiai buvo revoliucijos gilinimo sąjungininkai. Tai yra ryškus esminio skirtumo tarp klasinio, tarptautinio ir revoliucinio socialinio karo pavyzdys. Iš 1870 m. Paryžiaus komunos pralaimėjimo bolševikai suprato kapitalistinio — buržuazinio apsupimo pavojų. Ir dabar „apsupimo“ baimės propaganda puikiai veikia sovietų valstybės vidaus nuotaikas. 1905 m. pralaimėjimas įrodė ištikimos valdžiai kariuomenės reikšmę. Jie daug dėmesio ir jėgų skyrė propagandai tarp karių. I-jo karo metu Rusijoje nebuvo nė vieno karo laivo, kur nebūtų buvusios komunistų celės.

Budami silpnėsi, komunistai jieško paramos ir neslėpė naudotis, reikalui esant, net savo aršiausių priešų pagalba. Įvykus revoliucijai, komunistų vadai kreipėsi į Vilhelmą II, Vokietijos kaiserį, prašydamį leidimo pravažiuoti per „priešo kraštą“ — Vokietiją. Už-

plombuotame vagone tada atvyko į Rusiją iš Šveicarijos Leninas ir kiti buvę tremtyje.

Atvykę į Rusiją, Leninas atsisakė partijos priskyrimo ir padarė posukius. Pirmasis posukis, buvo atsisakyrimas nuo SD partijos, menševikų ir reformistų socialdemokratų ir nuo II-jo internacionalo. Antrasis posukis — iš kosmopolitų — internacionalistų komunistai Rusijoje darosi (kol tai yra reikalinga) visų caro pavergtų tautų užtarėjais, pasisavina populiarius Wilsono punktus dėl tautų apsisprendimo teisių. Tuos 14 punktų praplėsdami prižadavo visiems Rusijos kitataučiams pilną laisvę, bet kartu tose visose tautose organizuoja sau palankius ir klusnius valdžias. Tokiu būdu apgausti, Rusijos sveitimaučiai palūžo: vieni tiesiog prisidėjo prie bolševikų, o kiti, savižudiskai susiskaldę, paskiau krito po bolševikų letena. Dar kiti, kur bolševikinės mažumos nepajėgė pimesti savo valios, užėmė neutralią poziciją ir antrojo karo metu pasidarė bolševikų aukomis. Tik vieni suomiai, 1906-8 metais patyrę didžius klaidingumą, ryžtingai laikėsi, nepaklūdami į satelitus.

Trečiasis posukis revoliucijos pradžioje buvo atsisakymas „veidu į valstiečius“. Socialistams pirmos rūšies piliečių yra proletaras. Valstietis jiems neįdomus, turįs „atžagareliškių“ polinkių, ir kenksmingas socialinės revoliucijos raidai. Bolševikai prižadėjo žemę atiduoti jį dirbantiems. Buvo šūkis: „išplėstą plėsk!“. Valstiečiai meta viską, — darbus, kariuomenę, — ir masinai traukia į kaimus dalinamų žemių pasiminti. Bolševikų klasta kaimiečiams paaiškėjo tikrai vėliau, kai atėjo priverstinio kolchozinimo „savanoriška“ valanda.

Ketvirtasis posukis buvo „veidu į pasaulį“. Tai III-sis internacionalas su savo moderniojo revoliucinio socialinio „šaltuoju karu“.

KOLONIALINĖS TAUTOS — KELIAS Į REVOLIUCIJĄ

Užgrobdami valdžią, laimėję Rusijos revoliuciją ir atrėmę caro ge-

nerolų grįžimą, bolševikai tuoju pradėjo žygi tuot tikslu, kad sukeltų visuotinę revoliuciją supramonintoje Europoje. Išėdami iš SD partijos, nutraukdami santykius su II-ju internacionalu, jie nedelsdami sukuria III-ji komunistinį internacionalą. Į Vakarų siunčia savo įgaliotinius, pvz. viename vagone su Leninu iš Šveicarijos atvažiavusį Radeką ir Axelrodę į Vokietiją. Po trumpalaikių laimėjimų nepavyksta sukelti visuotinės revoliucijos. Iš bolševikinės revoliucijos iškrinta Vengrija, Vokietija, Italija. Nėra vilties nė pabandyti kapitalizmo avangarde Prancūzijoje ir Anglijoje.

Leninas, komunistų vadas, susimąsto. Nutaria palaukti ir atsikvėpti (garsioji „peredyška“ NEP'e — naujojoje ekonominėje politikoje). Parblokti ir pavergti silpnučiai Rusijos „buržuai“ gauna progos atsikvėpti. 1921 m. turėjau progos išsikabėti Batume su S. Kaukazo nugalėtoju gen. Riazanovu. „Po kelių metų, sakė jis, Rusijos neatspažinsite. Bolševikai vėl įves tvarką“. Taip tada galvojo pergalės herojai. Tačiau apsiriko. Valdžią paėmė Stalinas. Jis savo ruožtu, persvarstęs laimėjimų priežastis atsilikusioje Rusijoje ir, priešingai Markso teorijai, pralaimėjimus pramoninėje Europoje, kur stiprus proletariatas nesugebėjo valdžios palmti ar palmtos išlaikyti, suprato, kad reikia kitų būdų.

Stalinas, kilęs iš Azijos anapus Kaukazo kalnų, gerai orientavosi imperializmo pavergtų tautų psichologijoje. Jis ėmė ruošti būsimus savo įgaliotinius Azijai ir Afrikai (Mau Mau jau ruošiami nuo 1928 m.). Stalinas savo knygoje „Leninizmas“ nagrinėja revoliucijos galimybes už Europos ribų, net pranašauja komunistų įsigalėjimą pirmo eilėje po Rusijos Indijoje. Jo rankose būsimas socialinės revoliucijos karas tampa centralizuota sumanymuose ir vadovybėje, bet decentralizuotas laiko ir vietos atžvilgiu. Šiuo metu tai yra vadinama „šaltuoju karu“, kuris yra modernio karo išraiška.

Stalino „revoliucijai veiksmui pritaikyti kraštų teorija“ praktikoje virsta revoliucijų grandine paskiruose kraštuose valdžioms pagrobti, panašiai, kaip Lenino buvo didmiesių kautynių grandinė, o Klausewitzo generalinių mūšių

grandinė. Kiekviena šių trijų kovos formų išraiška reikalaujama skirtingu paruošimo ir vykdymo.

Pirmieji Stalino bandymai vyko pačioje Rusijoje. Pats būdamas kitatautis turėjo atsisvegti į didžrųsių (Maskvą!). Kad išsilaikytų valdžioje, pradėjo jieškoti didžrųsių paramos. Leninas, pats didžrųsis, galėjo remtis kitatautų internacionalu. Su Stalino socialinė revoliucija pavirsta didžrųsių imperialistinė revoliucija. Kinta vidinės revoliucijos tikslas. Stalinas laimėjo ir sustiprino savo padėtį Maskvoje, bet sekančios revoliucijos vis daugiau atsisrūgsta maskolišku imperializmu. Ilgainiui turėtų mažėti socialinės revoliucijos įtampa ir kilti tautinio išsilaisvinimo pradmenys.

Iki šiolie krito gudi; badu mariniami, kraujuje paskendo ukrainiečiai; užbaigtos Kaukazo, Centrinės Azijos ir Krymo senosios valstybės. Stalinas pasuko į užsienius. Pirmasis jo bandymas buvo Kinijos kryptimi: liaudies mongolų-burlaukų respublika ir Mongolija. Keliolika metų prieš Lietuvos užgrobimą ten atsižymėjo mums gerai žinomas Dekanozovui ir kitiems visur talkininkauja specialiose mokyklose išmokyti, karui paruošti bei sumaskolinti revoliucijos specialistai. Jie veikia visame pasaulyje. Prieš juos gali atlaikyti tik įgudę socialinio karo žinovai. Deja, kol kas daug kur tokių pasigendama. Pasaulis labiau susirūpinęs atominių šnipų Rozembergų likimu, kaip bolševikų masiniai žudomomis tantomis.

„Šaltasis karas“ yra keliamas ir vedamas išlavintų ir gerai paruoštų Maskvos įgaliotinių. Jam kilti ir plisti yra patogį dirva į paskutinę vietą nustumtų ir savo gyvenimo pakeitimo trokštančių tautų tarpe. Ten masės, dar neparagavusios „rojaus“ pažinimo vaisiaus, godžiai klausosi gundymų. Joms dar nematomas anapus geležinės uždangos užslėptas pragaras. Jie mato tik savo prispaudėjus. Imkime pavyzdžiu indus pirmo karo metu. Jie liejo kraują už anglius ir mirė kartu su jais, bet jų karininkai negalėjo pakilti aukščiau kapitono laipsnio, o anglų karininkams buvo draudžiama bendrauti su ginklo draugais indais. Panaši padėtis buvo ir kitose kolonijose. Milijonų apgyventa didžiulė Kongo valstybė buvo belgų karaliaus sukurta kaip

privati nuosavybė, neatsiklausiant gyventojų noro. Vokiečiai ir angalai tarpusavy karavo Afrikoje ir prievarta naudojo negrus, kaip transporto jėgą. Ispaniją panašiai varždavo savo kolonijose čabuvius. Neturėdami teisės lavintis tėvynėje, jie vyko Europon. Jie suprato savo padėties neteisėtą vertinimą ir pradėjo bruzdėti. Napoleono karuose Ispanija nusilpo. Nuo Argentinos ir Čilės iki Kūbos ir Meksikos suliepsnojo revoliuciniai sąjūdžiai. Gimė 20 naujų valstybių Lotynų Amerikoje. O Anglija, norėdama ekonomiskai valdyti, tą sąjūdį kurstė. Bet po dviejų pasaulinių karų pasidarė vėl panaši padėtis. Vietoj Ispanijos turim Europą. Vietoj Lotynų Amerikos — Aziją ir Afriką. Vietoj kurstančios Anglijos — Sovietinę Rusiją su jos pasaulio užvaldymo troškimu.

Bolševikai savo pasisekimais sužavėti. „Kodėl jūs, remdamiesi Markso teorija, praktikoje veikiate priešingai Marksui?“ — kartą užklausiavo viena raudonoji. „Kai gerai sekasi, nejaugi laukti, nieko neveikiant“, — atsakė. Reikia pripažinti, kad ilgainiui Stalinas ir jo sekėjai pasidarė gerai pilietinių karų specialistais. Nors II-jo karo pradžioje, kaip „Chicago Tribune“ korespondentas Rygoje dar 1938 m. nuspėjo, raudonoji armija po valymų pasirodė silpną, bet vokiečių išsilaikymas keliuose frontuose ir vakariečių sąjungininkų bedidėjins klaidžiojimas pailiavų tankumnyuose iškėlė rusų pergalės prestyžą kolonialinių tautų tarpe. Bolševikų partija, pasisavinusi svetimus nuopelnus ir jausdama stiprų užnugarį Rytuose, sudorojo Europos valstybes plietinio karo būdu net iki pusės Vokietijos.

Čia reikėtų įsidėmėti, kad Sovietai per visą savo gyvymą tik vieną kartą buvo pradėję tarptautinį karą, būtent prieš Suomiją, bet ten savo tikslu — pastatyti sau palankią valdžią — nepasiekė. Tuo tarpu pilietinis karas jiems ėjo kaip pateptas. Jie laimėjo Kinijoje, išstumdami čiangkaiseką, bet užkliuvo Berlyno blokadėje ir Korėjoje. Tačiau pasaulinės bolševikų revoliucijos suderinimas su amžinu didžrųsių imperializmu turi ir antrąją savo medalio pusę. Vakariečiai turi savo kolonijų tautas, bet bolševikai taip pat turi sąvąsias, nes yra imperialistai.

Mokslas + Menas + Literatūra

TRYŠ POETŲ KARTOS

JUOZAS GIRNIUS

Tikrovė*), man regis, leisti išreikšti tokiu mūsų poezijos generaciniu ritmu: tautinis atgimimas — nepriklausomybės metai — tėvynės praradimas. Nors gali iš karto šis ritmavimas pasirodyti tik politinis, bet jis išreiškia ir apskritai mūsų dvasinio gyvenimo bangavimą. Iš tiesų. Visą trisdešimtmetį nuo pirmųjų tautinio atgimimo dienų iki pat Pirmojo didžiojo karo užvaldžiusi milžiniškoji Maironio (1862) poetinė asmenybė. Labiau ją tik pabrėžia, o ne nustelbia ir jo vienaamžiai: Kudirka (1858) ir Jakštas (1860). Šie, nors blankesni poetai, bet užtat vispusiškės asmenybės, reikšmingos ir kitose srityse. Todėl jie visi trys drauge ir yra patys būdingiausi savosios generacijos atstovai. Ir nepraranda jie savo galingo poveikio tol, kol nebuvo pasiekta tai, dėl ko jie kovojo, t. y. kol nebuvo tauta pažadinta ir laisvės kovai parengta. Tiesa, po spaudos draudimo iškilo jau ir naujų poetų, kurie nebe kovon šaukė, o atsiširdami liaudies daina, tik „širdies paguodai“ dainavo. Būdingiausias šiame sąsąsėje ankstyvųjų metų Liudas Gira (1884), vėliau, deja, virtęs tik dienos viešpatiu politiniu dainium. Bet vis dėlto ir šių poetų iškilimas buvo ne posūkis į naują generaciją, o greičiau tik tos pačios maironinės generacijos antroji banga. Radikalai į naujus kelius mūsų poeziją suko kiti, gimusieji jau tada, kai Maironis kopė per savo trisdešimtųjų metus. Tai Kirša (1891), Binkis (1893), Putinas (1896). Nors kai kurie jų pradėjo ir ankčiau reikštis, bet savo brandžiąją kūrybą visi jie išėjo viešumon jau nepriklausomoje Lietuvoje. Jie savo vardais paženklino pirmąjį mūsų nepriklausomybės dešimtmetį. Bet antrame dešimtmetyje jau perima iš jų mūsų poezijos „vadovybę“ tie, kurie kaip tik ir buvo vienu dešimtmėčiu jaunesni. Tai Aistis (1904), Nėris (1904), Miškinis (1905), Anglickis (1905), Brazdžionis (1907). Ir buvo šių „revoliucinių“ (turiu mintyje jų gimimo metų politinius įvykius) eilė tokia kūrybiškai pajėgi, kad paprastai ir traktuojama juos atskira generacija nuo Kiršos-Binkio-Putino-Sruogos eilės. Tačiau savo kūrybine linkme abi šiedvi eilės, man regis, giminingos. Ir būčiau linkęs visus juos laikyti viena generacija, išsiskleidžusia dvimis bangomis tokiu būdu, kad ši kartą kūrybingesnė pasirodė greičiau antroji, negu, kaip aną kartą, pirmoji banga. O radikalesnis kūrybinės linkmės posūkis ateina tik su tais, kurie dienos šviesą išvydo jau nepriklausomybės rytmetyje, o kūrybinio gyvenimo viešumon išėjo jau laisvės praradimo dienomis. Tai šios poezijos knygos autoriai: Kėkštas (1915), Bradūnas (1917), Nyka Niliūnas (1919), Mačernis, Nagys (abudu gimę tais pačiais 1920 metais). Tai šio klasifikacinio žvilgsnio šviesoje ir manau, kad tesame dar tik trečiosios mūsų poezijos generacijos pradžioje.

Bet šiai „klasifikacijai“ pateisinti reikia jau konkrečiau žvelgti į pačius dalykus. Pirmoje tautinio atgimimo generacijoje pagrindinis viso dvasinio gyvenimo bruožas visuomeninis rūpestis pažadinti

tautą iš amžių snūdėsio. Tas pats visuomeniškumo bruožas žymi ir to meto poetinę kūrybą. Iškyla jis ir poezijoje dvejai: ir poezijos paskirties supratimu ir pačia poetine kūryba. Nesimama teoretiškai įsivaizduoti, kokia vidinė poetinės kūrybos prasmė, nes jau iš anksto jaučiama, kokia paslaptinga žodžio jėga joje slypi. O kokio gi kito žodžio anuo metu mūsų tautai reikėjo, jei ne tokio, kuris ją žadintų „keltis“. Užtat ir buvo poetinė kūryba suprantama patriotine pareiga. Ir kiek ši pareiga turėjo būti rimtai imama, man ypačiai paaiškėjo, kai vieną kartą prisipažino iš šios pareigos rašęs pasakėjas net pats jau toksai nepoetinės prigimties žmogus, kaip mūsų filosofas Pranas Kuraitis. Žinoma, šiai poetinės kūrybos traktavimas visuomenine funkcija analitol ne-

buvo toksai sisteminiis utilitarizmas, kokį jau vėliau atstovavo bolševistiniai poetai vadinamojo socialistinio realizmo vardu. Bet kiekvienam atveju Heka faktas, kad poetinė kūryba buvo suprantama ne iš estetinių tikslų, o tik iš visuomeninių uždavinių. Pagal tai ir pati ano meto poezija yra par excellence visuomeninė: tautinis rūpestis persunkęs ją iki pačių gelmių. Tiesa, mokykliniškai analizuojant, ir ano meto poezijoje sutinkame visus įprastinius motyvus: ir Dievą, ir gamtą, ir meilę. Bet ir šių motyvų poezija vienaip ar kitaip persisunkusi tuo pačiu tautiniu rūpesčiu. Ir kada kreipiamasi į Dievą, šis virsta ta Apvaizda, kurios reikia melsti apsaugoti mūsų šalį ir išgelbėti nuo „priešo baisaus“. Ir kada žavimasi Keturių Kantonių ežero gražumu, nejučiomis ir pats

šis svetimu grožiu žavesys išauga savojo rūtų ir jurginų krašte apoteoze. Ir kada imamasi dainuoti meilę, iškyla mylimąja ta pati visų minčių ir visos širdies karalienė — tėvynė. Todėl ir tenka maironinės generacijos poeziją pavadinti iš esmės visuomenine poezija.

Ano meto poetas buvo pačios tautinės kovos pirmose eilėse: jis žadino tautą iš miego, jis rikiavo ją į kovą. Bet tuo pačiu ano meto poezija turėjo savo autoriaus viešpatavimą tarsi apmokėti savo pačios tarnavimu. Ir užtat, vos tik ryškiau tauta išbudo ir pradėjo visuomeniškai organizuotis, iškilo balsai, pareiklavę „autonomijos“ ir literatūrai. Jau 1907-1908 m., didžiai papiktindami Jakštą, iškėlė šį reikalavimą Herbačiauskas ir Čiurlionienė. Tačiau iš tiesų į naujus kelius mūsų poeziją labiau pa-

suko ne anie teoretiniai reikalavimai, o pats gyvenimas. „Išsilaisvino“ iš visuomeninės tarnybos mūsų poezija tik tada, kai ir pati tauta išsilaisvino iš svetimųjų jungo. Reikalingas buvo poetas tautinei kovai vesti. Bet nebereikalingas jis buvo valstybei tvarkyti. Susiorganizavus tautai į valstybę, „vadovybę“ iš poetų savaime išplėšia politikai. Net ir tie patys, kurie savo laiką rašė partijų programas (Maironis ir Jakštas), nebesidomės politika. O apie jaunuosius nebėra ko nė kabėti. Poeto santykis su viešuoju gyvenimu radikaliai pasikeičia, nes radikaliai pasikeičia ir visa tikrovė. Tai, ką poetas anksčiau pergyveno savo tauta, dabar virsta svetimu visuomene, reikalaujančia iš poeto nebe idealų šviesos, o greičiau tik jubilėinių odžių. Ir tai, kas anksčiau buvo svajota didžiuoju ir dvasinguoju laisvės žodžiu, dabar virsta biurokratiška administracijos aparato mašina, kurioje reikšminga vieta buvo skirta ir cenzūrai.

Nebe visuomeniškumas žymėjo mūsų nepriklausomybės dvidešimtmės poeziją, o asmeniškumas. Tautinei svajonei įsikūnijus valstybine tikrove, poetas atsitraukia nuo suplikėjusios tikrovės ir ima šviesesnio pasaulio įsivaizduoti pačiame savyje. Užtat abiem šios generacijos bangoms ir bendras tas pats simbolistinio individualizmo kelias. Iš pradžių jis buvo visai natūralus, nes leido poetui iš kovos šauksmo grįžti į kasdienybę nebedrumsčiamą grožio viešpatiją. Užtat visai ne nejausti, kad poetui būtų buvę galima perduoti tautinės kovos vadovybę iš savo rankų į politikų letenas. Palikęs pastariesiems kurti konstitucijas, realizuoti žemės reformą ir organizuoti policijos bei antstolių kadrus, jis jaučiasi tarsi nusimetęs sunkią naštą. Ir laimingas, kad nebeslegia jo atsakomybė už kasdienybę, jis vėl leidžiasi, pasikinkęs jauną vėją, su pavasariu lenktynių, nes „pasaulis daiktais pražydes širdyse miega“. Bet netrukus šį nerūpestingą „šimto pavasarių“ džiaugsmą nutraukia niūriai maištingi Putino „Pesimizmo himnai“. Tačiau ką visas poeto maištas gali reikšti prieš dienos tikrovę, apgaubtą rutinos nepaliečiamybe ir paremtą visa valdinių autoritetų galybe? Telieka poetui, nebeorient iš naujo kova rizikuoti, tik visai į save susitraukti. Užtat regime, kaip ankstyvesnysai individualizmas tik dar labiau išsiskleidžia, išaugdamas į tą intymų subjektyvizmą, kuris paženkliną visą antrojo dvidešimtmės poeziją. Putininis maištas nurimsta aistiniu skausmu. Tiesa, į save susitelkusi mūsų poezija pasiekia, istoriškai imant, patį zenitinį aukštį. Niekas nebuvo taip subtiliai išdavinęs mūsų sielos ilgesingo liūdėsio, kaip Aistis. Ir ne liaudies dainose moters dalia nebuvo taip galvalingai išreikšta, kaip Nėries poezijoje. O liaudies valko kelias į miestinę civilizaciją rado savo poetą Miškinyje. Ir visai šiai poezijai nėra taiklesnio vardo, kurio Aistis ir pavadino vieną savo poezijos knygą — „Intymios giesmės“. Pulsuoja ši visa poezija ne tautos likimu, o greičiau asmeniniu laimės rūpesčiu. Gi kadangi jaunystės metais labiausiai laimė mus vilioja melle, tai, apskritai imant, šios intymios giesmės visų pirma ir persunktos nebe jaunystės galvalingumu apskritai ar abstrakčiu veržimusi į „pasaulį gražų, pasaulį tyrą“, kaip pirmojoje individualistinių poetų bangoje, o labiau asmeniniu mellės svajonių ar nusivylimų pergyvenimu. Šitame nuoširdume bei subtilume, sujungtame su forminiu tobulumu bei savitumu, ir slypi visų poetų jėga.

Nenorime užmiršti, kad ir šioje asmeninėje poezijoje prasiveržia motyvų, kurie būtų galimi pavadinti objektyviais. Visi lietuvių poetai jautrūs gamtai. Bet nerasi pas augščiau užsimintuosius poetus nė vieno taip plastiškai objektyvaus gamtos peizažo, kaip, sakysime, pas „Anykščių šilelio“ autorių. Gamta visur teiškyla tik kaip asmeninės nuotaikos momentas, o ne kaip objektyvaus grožio nešėja. Prisiminti-

ALFONSAS NYKA NILIŪNAS

ISDUOTAS MEDIS

PRADĖDAVAI šlamėt vos juntamai ir tyliai;

Girdėdavos lyg bildesys kanopų tolimų.

Alkūnėm pasirėmęs ant galvos gimtų namų

Tu man dainuodavai, kad jau pavasaris kaip žalias paukštis kyla,

Ir paupėse renkasi būriai purienų geltonų.

Po tavimi prabėgo sidabrinės naktys.

Blaškydavais toks nenumaldomai rūstus,

O aš sėdėdavau po tavimi, kaip milžino namuos, ir man širdis pradėdavo iš džiaugsmo degti,

Lopšinėje šlamėjimo melodijų keistų.

Tiktai dabar, sugrįžus iš kelionės, lyg nebepažįsti

Ir, nusigręžęs nuo manęs, raudodamas šlami.

Aš išdaviau tave. Seniai turėjau grįžti.

Prie tavo kūno aš turėjau savo gyslom prisirišti

Ir iki galo taip kovot su mirtimi.

Z. MIKŠYS — Ilustracija

(„Literatūros Lankų“ klišės)

* Rašinio autorius, nurodęs, kad visa iki-maironinė mūsų poezija buvo kuriama ne generacijų, o tik atskirų prasiveržėlių (Donelaitis — 1714; Strazdėlis — 1763; Baranauskas — 1835; Vienažindis — 1841), pamatuotai tvirtina, jog apie generacijas, tikra šio žodžio prasme, galime pradėti kalbą tik ryšium su įsi-siūbavimu tautinio atgimimo, kurio pagrindiniais stulpais buvo Maironis, Kudirka ir Jakštas.

Šiuo kartu supažindiname savo skaitytojus su tuo J. Girniaus studijos fragmentu, kur jis charakterizuoja maironinės kartos poeziją ir pomaironinės poezijos dvi bangas. Sekančiame numeryje duosime naujosios („idėjinės“) poezijos charakteristiką. Red.

Pasivaikšciojant po kvartala, kur gyveno O. W. de L. Milosz-Milašius

Jei pirmoji (tarptautinio pobūdžio antroji) Paryžiaus paroda, įvykusi 1855 m. Elizejaus Laukuose (Palais de l'Industrie) buvo užklojus 167.000 kv. metrų plotą ir sutraukus 5.160.000 lankytojų (ko įgalintas Ernest Renan sakė, jog — l'Europe s'est déplacée pour voir des marchandises), tai ten pat įvykusi 1889 m. aštuonioliktoji Universalinė Paroda tikrai iki tol nebuvo turėjusi preceden-

Poetas Lysandro Z. D. Galtier, „Laiko“ bendradarbis ir šio straipsnio autorius.

tu. Jos užimamas plotas siekė 958.572 kv. metrų, o ją aplankė trisdešimtys trys milijonai žmonių.

Jos centre viltingu pumpurų tryško iš žemės Eifelio bokštas, o paviljonai ir galerijos plovė to drąsaus geležies ir plieno koloso papėdes, užliedamos senovinį Marso Lauką, iki Invalidų aikštės.

Smalsuoliai čion vyko iš visų pasaulio dalių. Ir, įvykio sudominę, amžinai neramūs Milosz tėvai, nieko nelaukdami, nutarė vėl palikti Lietuvą ir vykti į Prancūziją, tik šį kartą — drauge su sūnumi.

Jie atvyko Paryžiu 1889 m. balandžio mėn. ir apsigyveno Passy kvartale, Nicolo gatvėje.

Kime, pavyzdžiui, tik Alsčio „Mišką ir lietuvių“ (O jūs, melsvi šilai, o nyktos platumos! — Aš jūsų sielvarto, jūs sopulio dalis). Panašiai išskyla ir tautiniai motyvai. Bet ir čia būdinga, kad jie visada išskyla ne kaip asmeninio skausmo prasi-veržimai, jog neviskas taip dedasi, kaip reikėtų. Šita prasme apibendrinant, ir galima sakyti, kad pagrindinis nepriklausomybės metų poezijos bruožas nuo pat pradžios iki galo išlieka tas pats — asmeniškas. Nepaneigia visiškai šio teigimo nė ta išimtis, kokia yra Brazdžionis. Šis poetas iš tiesų nėra nei individualistas, nei dar labiau subjektivistas. Greičiau pilna to žodžio prasme jis yra katalikiškas poetas. Bet kaip tik dėl to jis labiau įaugęs į biblinę antlaikybę, negu į savo laiką. Užtat iki paskutiniųjų metų ir jis stovėjo nuošaliai nuo konkrečios mūsų tautinių rūpesčių tikrovės, labiau apskritai teisdamos mūsų dienų nukriksčionėjusį gyvenimą, negu įsiskaidomas mūsų tautai kelio. „Sąukiu aš tautą“ poetu ir Brazdžionis pasidarė tik vėliau, jau nepriklausomybės pradžios.

Bet jeigu nepriklausomybės pradžios Alsčio-Brazdžionio kartą užklupo pačioje jų kūrybinės jėgos viršūnėje, tai mūsų šios knygos autoriams jis sutapo kaip tik su tais metais, kai jie pradėjo vos reikštis. Beprasmiška būtų kelti klausimą, nes neįmanoma būtų atsakyti, ar tasai naujasis kelias, kuriuo pasuko jaunieji poetai, susietas tik su visais paskutiniaisiais įvykiais skaudžiai palietusiais ir mūsų tautą, ar greičiau jis būtų buvęs rastas ir be šių katastrofinių įvykių, gyvenimui ramiai senąja vaga slenkant. Tačiau kiekvienam atveju lieka faktas: ta naujoji generacija, kuri išėjo kūrybinio gyvenimo viešumon kaip tik tuo metu, kai mūsų tauta vėl iš naujo pateko vergijos jungam, pasuko visiškai kitan keliu, radikaliai skirtingan nuo senojo kelio.

RAŠO LYSANDRO Z. D. GALTIER „Association Les Amis de Milosz“ narys — steigėjas SPECIALIAI „LAIKUI“

Praslinkus keliom savaitėm, kurių metu tėvas atkakliai tyrinėjo oro svorį ir atmosferinių srovių taisykles ir nuo Eifelio bokšto viršūnės jas dėstė savo sūnui, visa šeima lankė anuomet pabaisiųą Mašinių Galeriją, — kaip ją tuomet vadino kroniklinikai, — galeriją, kuri ne tik iš pagrindų modifikavo Marso Lauko topografiją, bet taip pat savo neelegantiška, efemeriška maso laikė užvožus Karo Mokyklos rūmus, pasižyminčius puikiomis proporcijom, — po daugelio nemaziau įspūdingų nakties išvykų į fantasmagoriškus šviesos fontanus su inž. Bechmann'o konstrukcijos spalvom — Milosz tėvai, susirūpinę sūnaus auklėjimu, nutarė jį patalpinti į garsų Janson - de - Sailly licejų, kurį jie rado kelių šimtų metrų nuotolyje nuo savo namų, rue de la Pompe, 106 nr.

Anais laikais alėja, einanti į Rond Point de Longchamps palei Passy kapines, kur šiandien užsi Edouard Manet, Bertha Morisot ir Maria Bashkirtseff, buvo tuščia, platus laukas. Vietomis galima buvo įžvelgti švelnios atslaitės apgriuvusiam šone kelias geologines venas su senovės likučiais.

Gatvės anuo metu turėjo kitus vardus. Senosios Grand Rue, vėliau Rue Marat (šiandien rue de Passy) susikirtime su rue de la Tour veikė senoviška Petit cukrainė (šiandieninė café — braserie — restaurant Le Passy). Tai buvo tradicinė šeimyninių sueigų vieta, į kurią sekmedieniais tėvai atsivesdavo savo vaikus iš Jorson-de-Sailly licejaus. Ten jie būdavo vašinami sviesto pyragaisiais ir saldinais (brioches ir friandises) bei arbata, ypač mokslo metams baigiantis.

Rue de Passy ir rue Vincennes sankryžoje (vėliau vadinamoje Croix-Vincenne, o dabar Passy sankryžoje) stovėjo kartuvės.

Tai buvo naujausio modelio elegancijos užuovėja, ramų gyvenimą pamilusių rentininkų kvartalas, kur dienai auštant būdavo girdimas stuksėjimas senoviško fiakro, viktorijos arba coupe, kuriuo grįždavo iš baliaus kokia nors nouveau riches pora, perilgai užtrukusi Montmartre. Ar nebuvo kartais anas kvartalas, kurį buvo

Kiek toliau, Rond Point de Boulaivilliers, gyveno Théophile Gautier. Ten pat, vienoj to kvartalo staigioj ir tuščioj aikštėj Alexandre Treutens, grįžęs iš savo klajonių, atsisėdęs ant suoloelio, rasydavo savo tyrus eilėraščius. Alexandre Treutens! Alexandre Treutens! Jau tavęs nebeprisimena niekas. Tai buvo vargšas batliuvis, kurs, vieną dieną metęs savo amatą, pasidarė liaudies poetu ir „gerbdamas valdžią“ savo įkvėpimo vaisius visuomet skirdavo kvartalo merui, kurio namuose jis paprastai ir skaitydavo savo eilėraščius... Guillaume Apollinaire tvirtina, jog savo akimis matęs Engliën burmistro pažymėjimą, kuriuo tam ex-batliuviui buvo leidžiama Enclos-St. Laurent (tarp Faubourg Saint-Denis ir Faubourg Poissonniere) vieną dieną eiti klajūno-poeto pareigas.

Passy kvartale, kai ten buvo Milosz šeima, gyveno kunigaikštienė de Castiglione (rue Nicolo 51), vadinama la Ermitte de Passy. Ji buvo didelė Delessort draugė ir iš savo namų niekad nešildavo nuo tos dienos, kada ji išaukė didelį skandalą savo rūbais, kuriuos pasirodė Tulliers rūmuose, Napoleono III laikais. Tuo pat laiku ten gyveno grafas Bartholdi, Ana de Brancovan, grafiénė Mathieu de Noailles (vad. la Pitonise de Passy), jos sesuo kunigaikštienė de Chimay, dukterė šį vardą turinčio sluvamosios mašinos išradėjo Winnie Singer, ištekejusi už kunigaikščio Edouard de Polignac ir virtusi kunigaikštienė Polignac, kunigaikštis de Guiche, Pierre Louys, Henri Bergson, Fernand Gregh, André Gide, Maurice Maeterlink, Lucia Delarue-Mardus, Elisabeth de Gramont, grafiénė de Clermont-Tonnerre ir rašytojo — dailininko Jacques Emile Blanche tėvas senas įžymus daktaras Emile Blanche, kuris turėjo savo kliniką viešame elegantiškame viešbutyje, rue Berton 17, (anksčiau nuosavybė Marijos de Duriot de Lorges, to paties vardo Maršalo švogerkos Saint-Simon ir de Lauzun našlės, grafiénės de Egmont - Pignatelli, jos sūnaus grafo de Puyne, kunigaikštienės de Lamballe ir jos pusbrolio Charles Emmanuel de Savoya - Carignan). Šiame viešbutyje dažnai susirinkdavo daktaro Blanche kviečiami Gounod, Berlioz, Liszt, Rossini, Delacroix ir kitos ano laiko meno žymybės.

Poetas Oskaras W. L. Milašius.

buvęs Lietuvos Pasiuntinys Prancūzijoje. Jo veikalus į ispanų kalbą verčia šio straipsnio autorius L. Z. D. Galtier. Milašius rašė prancūziškai, bet save laikė lietuviu.

sau pasirinkęs Napoleonas Romos karaliui rūmams statyti?

Į pietus, netoli Milosz rezidencijosėjo labai šaura ir srauni rue Berton (ex-rue de Seine ir rue de Roc), kurios 24 nr. prieš pusšimtį metų gyveno H. de Balzac. Žmogiskosios Komedijos autorius kiekvienos dienos pavakariu praeidavo ta gatvele Saint-Cloud linkui, iš kur, pasisamdęs vežiką, vykdavo į miesto centrą. Šiandien virtusių muziejum jo namų durų kairiojo pusėj dar ir dabar stovi įkastas apiręs akmuo, o ties juo ant mūro akmens plyta su įrašu: Borne posée en 1731 pour indiquer la limite des Seigneuries d'Auteuil et de Passy2).

Kai 1922 m. Lietuvos vyriausybė O. W. de L. Milosz paskyrė savo pasiuntiniu Prancūzijoje, jis vėl apsigyveno Passy kvartale (rue Victor Hugo 10), kur ir gyveno iki 1925 m. Kiek vėliau gyveno ten taip pat Paul Valéry (rue Villejust). Rue Villejust dabar pavadinta Valéry vardu.

Šiandien aš vaikščioju po šį kvartala. Išėjęs iš Victor Hugo aikštės, įžengiau į rue de Nicolo, perkirtau rue de Passy, išėjau į rue de Raynouard ir galiausiai pro rue de Berton priėjau Seną.

Žemas, pilkas, mielas gegužės mėnesio vakarėjantis dangus, kai Paryžius yra toks įvairus, užtvindė peizažą kažkokiu intymumu. Nuo

SEKMADIENIO R I M Č I A I

Persekiojami išpažinties

(Tęsinys iš pr. nr.)

Paskui autorius pabrėžia išpažinties paslapties išlaikymo reikala. Jeigu jau komunistams, kurie išpažintimi nesinaudoja, išpažinties paslapties išlaikymas yra toks svarbus dalykas, kad žmonės bereikalingai nenukentėtų, tai tuo labiau katalikams, kurie yra suinteresuoti, nes jie yra, kurie turi atlikti išpažintį ir pavesti savo paslaptis kunigui. Aš manau, kad katalikai gerai rūpinasi savo reikalais, reikalaudami, kad kunigas būtų kaip kapas. Ir ačiū Dievui, katalikų kunigai iki šiol tai jiems uždėta pareiga visiškai gražiai atliko. Istorijos lapuose neturime nė vieno, absoliučiai nė vieno atsitikimo, kad kunigas būtų išdavęs jam per išpažintį pavestą paslaptį. Taigi komunistams, bedieviams nėra reikalo bijoti, kad mes katalikai, jų broliai ir seserys, turėsime vargo šiame reikale. Ir jeigu komunistai ir bedieviai nori kalbėti apie katalikų išpažintį ir jos paslapties užlaikymą, gali kalbėti, tik tegul ateina su tikrais faktais, o ne išgalvotomis pasakaitėmis, tegul tai daro džentelmeniškai, mes nebijojome jų nurodytiems faktams į akis pažvelgti ir būsim patys pirmieji kaltininkus nubauti. Aš visą savo gyvenimą stebėjau dar tada, kada gyvenau prie komunistų valdžios Rusijoje, ir vėliau, kodėl komunistai serga katalikų ligomis ir kenčia jų bėdomis?

Paskui autorius ima išpažinties doringą pusę. Jam be jokios abejonės rūpi, kad šventa skaistybė būtų visu griežtumu užlaikoma. Taigi autorius visiškai niekuo nuo katalikų nesiskiria — katalikai, kaip visi žino, stato pačius aukščiausius moralės reikalavimus. Mes galime užtikrinti autoriui ir visiems komunistams, kad mes katalikai jau padarėme, darome ir visados darysime visas pastangas, kad skaistybė, kaip visur taip ir — dar daugiau — klausykloje, būtų užlaikoma. Katalikai neturi intereso toleruoti bet kokį neskaistumą klausykloje. Kas žino, — visvien ar komunistas ar nekomunistas, — kad kokioje nors vietoje ne viskas yra pagal šventą dorybę atliekama, tegul paduoda faktus tiksliai, mes katalikai užtikriname, kad betvarėkė bus pašalinta.

Autorius rašo apie Pijų IV, kuris išleido ypatingus įstatymus, liečiančius išpažinties sakramento administraciją, kad viskas būtų skaistu, kad kunigai būtų atsargūs klausykloje. Gregorius XV 1622 m. papildė ir Benediktas XIV (1740—1758) galutinai sutvarkė išpažinties sakramento discipliną. Dabar turime kanoną 2368, kuris grąšina labai didelėmis bausmėmis tiems, kurie išdrįstų išpažinties sakramentą piktnaudoti nemoraliais tikslais. Autorius mini, kad notariai būvę pasiūstę savo laikų, kurie apklauskino žmones. Jeigu autorius būtų padavęs vietą, iš kur tas žinias paėmė, galėčiau patikrinti ir susidaryti nuomonę apie moralinę tų įvykių vertę ir kokio tikėjimo verti tie šaltiniai. Autorius pamini knygą ar Traktatą, išleistą Venecijoje 1583 m., kur galima surasti kunigų klaidų. Bet kadangi autorius nelaimingai, — reikia manyti per užsimiršimą — nepaduoda, kas tą knygą parašė, negalėjau tos knygos surasti. Paskui autorius paima liudytoją „ne kokį subedievusį žurnalistą,“ o „dievotą kunigą Chiniquy,“ kuris dvidešimt metų ištarnavęs bažnyčiai. Jis be abejo turėtų

visų mūsų ir tvorų lyja lėlijos ir žydintys kaštana. Mane lydi vienuoliškas Milosz šešėlis.

Paryžius, 1953 gegužės mėn. Autoriaus įgaliotas iš ispanų k. išvertė J. Kėkštas.

1) Europa sujudo pamatyti prekių.
2) Akmuo, įkastas 1731 m. d'Auteuil ir de Passy ponijos riboms nurodyti.

* Šis fragmentas tilps Lysandro Z. D. Galtier knygoje — MILOSZ, ITINERARIO DE UN POETA EN SOLEDUMBRE, kurią autorius baigia ruošti Paryžiuje.

žinoti, kas toje bažnyčioje darosi. Tas kunigas saką, kad esą pavojų mergaitėms klausykloje. Be abejo, čia nereikia būti nė Chiniquy, kad iš visos širdies apgailėstautume tokią nelaimingą auką. Kiekvienas jaunos mergaitės suvedžiojimas yra niekšas, bet kunigas, kuris taip darytų, dar didesnio pasmerkimo yra vertas. Ir nerasi kataliko, kuris tokį pasielgimą nepasmerktų iš visos širdies. Bet pažiūrėkime, kas buvo tas Chiniquy? Karoliūs Chiniquy gimė Kanadoje 1809 m. (Mirė 1899m.) Jis buvo išvestas į kunigus 1833 m. Bet kažin kodėl tas nelaimingas kun. Chiniquy sugalvojo mesti savo kunigystę, ir ne tik kunigystę, bet ir savo katalikišką tkėjimą ir pereiti į Presbiterionų ar Kalvino sektą. Kalvinistai yra jau nuo senai žinomi, kaip dideli Kat. Bažnyčios prieši. Chiniquy tapo presbiterionu 1858 m., išbuvus katalikų kunigu 25 metus ir kataliku 59 metus, sakykime apskrita skaitline 50 metų. Visus savo gyvenimo likusius metus, kurių dar buvo nemažai (40 metų), jis pavedė aršiai kovai prieš Kat. Bažnyčią. Autorius padaro tą „dievotą kunigą“ Katalikų Bažnyčios ir išpažinties teisėju, visiškai neminėdamas, kad tas kunigas buvo metęs savo kunigystę ir buvo tapęs kalvinistu.

Jeigu autorius mano, kad išpažinties nesilaikymas, nukrypimai prieš skaistybę sąryšyje su klausykla tokiu visuotinau mūsų laikais dalyku, tai kam jis eina į penkioliką ar šešioliką šimtmetį, o kai į devynioliką šimtmetį, tai į tolimą Kanadą, bet kodėl jų neranda savo mieste. Jeigu aš norėčiau įrodyti žmogžudžių ar divorsų dažnumą žmonių gyvenime, aš neičiau įslekti faktų kelis šimtus metų atgal, aš jų rasčiau pakankamai vietoje. Laikraščiai apie tai rašo. Aš galiu sužinoti faktus su vardais ir pavardėmis. Aš net gal tuos žmones pažįstu, kurie užmušė. Kat. Bažnyčia ir visi katalikai prašyte prašo ir net griežtą įsakymą duoda, kad praneštų vyskupui kaltininkus. Milijonai žmonių prieina per metus prie klausyklių, paklauskime jų. Tegul praneša, kas esti prieš dorybę. Katalikai neturi jokio intereso slėpti tokius nusikaltėlius. Taigi autorius mato, kad mes neslepame. Ir mes nemažiau savo pačių, savo kunigų ir vienolių skaistybę esame susirūpinę, negu autorius ir komunistai.

Baigdamas noriu pridėti vieną dalyką. Aš ne vieną kartą galvoju, kodėl ir mūsų lietuvinose komunistuose yra noras taip biauariai apie savo katalikų kunigus kalbėti. Aš nesakau, kad lietuvių kunigijoje nebūta „paklydusių paukščių altoriaus šešėlyje.“ Vienas kitas metė kunigystę susidėjęs su moterimi, vienas kitas tapo komunistu. (Aš nesistebėsiu, jeigu komunistai lengvai duotų tokiu kunigui išrišimą). Bet, bendrai kalbant, mūsų kunigija iš liaudies kilusi, su ta liaudimi vargusi, savo liaudžiai buvo pasišventusi. Kunigai švietė mūsų liaudį kaip galėjo, savo pinigų ir spaudą kišo, kentėjo nuo rusų žandarų, kentėjo nuo Hitlerio. Kas nestumdė lietuvių kunigą? Caro žandaras varė jį į Sibirą, Stalinas ir Solovkus, Hitleris į Dachau, į kacetus. Aš manau, kad propaganda, ta pikta propaganda yra tipiškai rusiška - komunistiška propaganda. Kas yra buvęs Rusijoje, tas bus pastebėjęs, kaip rusai prastai, stačiai biauariai kalbėdavo apie savo popus. Th. Seibert gal teisingai duoda ir išaiškinimą. Jis sako: „Zemoji dvasiškią stovėjo labai žemai liaudies akyse, nebuvo pakankamai mokyta, gyveno didelėje mizerijoje, liaudis neturėjo savo dvasiškai pagarbos. Popas vesdavo žmoną, turėjo vaikų, buvo nešvarus, be kultūros ėdavo ir girtuokliavo kaip muzikas. Būdamas Dievo tarnas pasidarė visų pastumdėlis, kurį, kada prireikdavo, pavartodavo religinėms ceremonijoms atlikti.“ (Th. Seibert: Das Rote Russland (Nukelta į 6 psl.)

Lietuviai visame pasauly

ELTOS ŽINIOS

* Aktyvinant kovą prieš bolševikų užmačius, prie VLIK-o Užsienio Reik. Tarnybos yra įsteigtas propagandos skyrius.

* Užs. Reik. Tarnybos pakviestas, Vokietijoje yra atvykęs min. E. Turaszkas pasitarti ryšium su numatytu Pabaltijo valstybių vardu įteikti visoms prie JTO priklausančioms valstybėms memorandumu dėl naujai pasireiškusių tariamai taikingos Sovietų politikos.

* Latvių min. Liepino bute, Ludwigsburge, buvo susirinkę baltų informacinių tarnybų atstovai pasitarti mūsų informacijos suderinimo klausimais. Lietuviams atstovavo Inform. Tarnybos valdytojas M. Gelžinis. Po pranešimų apie mūsų informacinių veiksmų veiklą buvo išklaudyta ir išdiskutuota min. Liepino tarptautinės padėties apžvalga ir jo siūlomų uždavinių mūsų informacinei spaudai. Taip pat buvo pasitarta dėl bendrų dėsnių ir šūkių per birželio mėnesius.

* Birželio 5—7 d. Paryžiuje šaukiamoj Centro ir Rytų Europos jaunųjų konferencijoje LESTOS jaunųjų sekcijai atstovauti buvo išrinkta K. Jasutytė, be to, dar atstovais iš NEI nurodyti Čeginskas ir Venskis, o Lietuvii Federalistų Organizacijai atstovavo B. Venskuvienė ir A. Mončys. Delegacijai vadovavo LESTOS ir Centro bei Rytų Europos Komisijos vicepirmininkas Dr. S. A. Bačkis. Dalyvavo taip pat prof. J. Baltrušaitis ir Dr. P. Karvelis.

AUSTRALIJA

* Australijos Liet. Bendruomenės krašto valdyba ir šiemet skelbia likusiemis Vokietijoje lietuviams remti daktinį vajų. Jis numatytas praveisti rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais. Jį vykdys apylinkės ir seniūnijos.

* Krašto Tarybos suvažiavimui pagelaujant, "Mūsų Pastogė" išleis atskirus numerius pavienėms apylinkėms. Jau ruošiamas medžiaga Adelaidės, Geelongo ir kitų apylinkių, kurios jau turi išsiskyrusius redaktorius ir komisijas.

* Birželio 14-15 d. Gedulo Dienos minėjimas ruošiamas visų pavergtųjų tautų bendrai su ypatingu iškilmingumu. Ruošiamas bendras leidinys ir memorandumas, kuris bus pasiųstas žymiesiems pasaulio vyrams.

* Sidnėjaus mieste gegužės 15 d. buvo suorganizuotas koncertas, kuriame lietuviai įvairių tautų programoje pasirodė su tautinių šokių grupe ir, be to, parodoje išstatė eksponatų. Koncertą rūsė naujųjų australų draugija, o atidarė gubernatorių Norcotas. Lenkai prie savo eksponatų išstatė žemėlapi su Vilnium, įtrauktu į savo teritoriją.

* Sidnėjaus mieste yra organi-

(Atkelta iš 5 psl.)

(Raudonoji Rusija) psl. 106, 1932 m.). Man rodos, kad žymi dalis tos propagandos, kuri tenka lietuviškai kunigijai, paeina nuo to rusiško komunistinio kovos būdo. Rusišką dvasiškumą buvo valdiškos bažnyčios tarnai. Rusai socialistai, neapkędami caro režimo, savime turėjo neapkęsti ir tos bažnyčios, kuri palaikė tą tiranišką režimą.

Autorius labai išsivardžiavo vieną kunigą. Kad jis buvęs pas vienos radio stoties direktorių ir nusiskundęs dėl komunistinio lietuviško pusvalandžio. Autorius nekalba per daug aiškiai, ir suprantama kodėl. Patikrinome dalyką ir visai patikimai paaiškėjo, kad tas kunigas jokių skundų nedarė ir kad jis net toje stotyje niekada nėra buvęs ir su tuo direktorium kalbėjęs. Jeigu autorius, ar komunistai netiki, tai tas kunigas sutinka su liudininkais nuteiti pas direktorių ir išaiškinti reikalą. Gera ir sveika yra išsiaiškinti. Neseniai įvyko vienas labai nemalonus vandalizmo aktas. Kas tai naktį apdaužė akmenimis kryžių Cerroje, Montevide. Lengva atsiminti, kada tai atsitiko. Tai toje pačioje savaitėje, kada Stalinas mirė. Buvo patikrinta ir kaltininkas surastas. Dabar yra aišku.

Rusų priežodis labai gražiai sako: "Ja i ty chorošije družja, tolko kisllogo slova nie govori. — Aš ir tu — geri draugai, tik nesakyk rūkštus žodžius." Aš manau, kad visados galima būtų susikalbėti, jeigu gyna širdimi įieškosime tiesos ir dženelmeniška laikysimės. DARBININKŲ DRAUGAS.

zuojamas visų iš anapus geležinės uždangos tautybių centrinių komitetų, į kurių jeis ir du lietuvių atstovai. Čia veikusi baltų komiteta norima perorganizuoti į centrinių baltų komitetą visai Australijai. Jį sudarytų baltų tautybių centrinių komitetų po 3 skirtus atstovus.

* ALB krašto valdyba Australijos lietuvių ketvirtąsias krepšinio rungtynes yra pravedusi suorganizuoti ir praveisti Geelongo apylinkė su sporto klubu "Nerim". Jos pramatomos rugsėjo mėnesį.

* Dvieji lietuviai, I. Jarmala-vičiūtės ir D. Grosaitės, nuotraukas, vaizduojančias per meno ir rankdarbių parodą rodan lietuviškas lėles, įsidėjo "Daily Telegraph".

ANGLIJA

* Karalienės Elzbiotos II vainikavimo proga suorganizuota skautų saskrydyje tarp 17-ros įvairių kraštų dalyvavo ir lietuviai skautai. Saskrydis, karalienei sutikus, įvyko Sandringhame miške, prie karalienės vasaros rezidencijos. Jame dalyvavo 3.000 skautų, jų tarpe 5 iš Vytauto Didžiojo draugovės. Karalienė atsiuntė skautams sveikinimo telegramą.

* "Britanijos Lietuvis" gegužės 27 d. atšventė savo ypatingą sukaktį — išleido 300-ąjį num. „Br. Lietuvis“ yra padaręs didelę pažangą, vis tobulėja ir yra vertės Europos lietuvių organu. Lietuvių vadovybės ir skaitytojų sukuriantis proga laikraščiu yra pareiškę šiltų linkėjimų. Laikraštį redaguoja rašytojas Br. Daunoras.

* Didž. Britanijos Liet. Sąjungos centrinis skyrius išleido į tautiečius atsišaukimą, ragindamas remti VLIK-ą, D. Britanijos lietuvių organizaciją, aukoti T. Fondui, skatinti "Br. Lietuvį" ir įsijungti į organizuotą veiklą, kurios galutinis tikslas yra laisva tėvynė. Gyvenantįjį laisvame pasaulyje lietuviai turi kalbėti savo pavergtųjų tautiečių vardu ir kiekviena proga ginti jų teises. Į centrinio skyriaus valdybą išrinkti: J. Vilčinskis (pirm.), V. Zdanavičius, L. Skripkutė, V. Kalakauskas ir J. Sauliūnas.

ITALIJA

* Kardinolas Giuseppe Pizzardo, Seminarijų ir Universitetų studijų Kongregacijos bei Šv. Oficijos Kongregacijos sekretorius, gegužės mėn. atšventė savo kunigystės 50-ties metų sukaktį. Ta proga šį aukštą Bažnyčios asmenį sveikino Šv. Tėvas ir viso pasaulio Bažnyčios bei valstybių aukštosios asmenybės. Jo Emlenciją kard. Pizzardo pasveikino taip pat ir lietuvių atstovai. Kard. Pizzardo jau nuo seniai žinomas kaip didelis lietuvių draugas, gerai žinąs Lietuvos istoriją, jos vargus bei dabartines kančias. Jis visuomet mielai dalyvauja lietuvių tautinėse šventėse, lietuviams pasako karštus pamokslus ir visur gina Lietuvos bei lietuvių reikalus.

* Italijos Laik. Org. Komiteto nuostatais išrinkta PLB Italijos krašto taryba, į kurią įeina kun. dr. V. Balčiūnas, kun. dr. J. Vaišnoras, kun. dr. V. Kazlauskas, kun. dr. J. Zeliauskas, pr. Bergaitė ir St. Lozoraitis jr. Per pirmąjį posėdį išrinktas tarybos prezidiumas: kun. dr. V. Balčiūnas (pirm.), kun. dr. V. Kazlauskas (sekr.) ir St. Lozoraitis jr. (narys).

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* Visa lietuvių spauda labai šil-tai sutiko JAV kongreso nario Ch. Kersteno rezoliuciją, atspaudintą oficialiame "Congressional Record" leidinyje. Dėl savo svarbumo ji vadinama tiesiog istorinės vertės Lietu-va.

* Visuotinis Amerikos lietuvių kongresas numatomas sušaukti lapkričio mėnesį. Tai bus ne kurios nors vienos lietuvių srovės, bet visų Amerikos lietuvių kongresas. Dabar svarstomi jo paruošiamieji darbai.

* Šiemet lapkričio 1 d. sueina 35 metai, kai Vilniuje įsikūrė pirmasis Lietuvos skautų vienetas. Šią sukaktį lietuviai skautai ruošiasi iškilmingai paminėti. Šiemet sueina 30 metų ir "Skautų Aidui", kurį redaguoja Step. Kairys. Jau spaus-tuvėje spausdinamas skautų vadų ir akademikų organas, "Mūsų Vytis", redaguojamas Br. Kviklio, plačiai rašo apie šias sukaktis.

* Plečiant lietuvių Bendruomenę, suorganizuota Michigano valstybės apygarda ir išrinkta jo valdyba. Taip pat suorganizuota ir Detroito apylinkė.

SVEICARIJA

* Sveicarijos Liet. Bendruomenė gegužės 20 d. surengė Žüriche mūsų žymiosios smulkininkės Elenos

Kuprevičiūtės koncertą. Tai buvo iš viso pirmą kartą, kad Lietuvė muzikė Sveicarijoje atliko visą vakaro programą. Šis lietuvių muzikės pasirodymas juo labiau vertinamas, kad jau pernai Ženevoje lietuvių dailininkė Juzė Katiliūtė Staliulienė surengė savo dailės kūriniių parodą, tad lietuvių menas darosi sveicarų visuomenei žinomas įvairiomis apraiškomis. Koncertas buvo surengtas Žüricho Tonhallėje. Tarp atliktų veiklų buvo ir B. Budriūno „Rauda“. Publika, kurios susirinko apie 300, smulkininkei nuosirdžiai plojo. Akompanavo žinomas sveicarų pianistas Walter Lang. Po koncerto sveicarijos L. Bendruomenės krašto valdyba surengė kuklų priėmimą, kuriame dalyvavo Žüricho kantono ir miesto atstovai, spaudos darbuotojai, lietuvių bičiuliai sveicarai ir sveicarijos lietuvių būrelis. Į koncertą buvo atvykę VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius, Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas su žmona, TF valdytojas T. Šidiškis, be to, iš Berno atvažiavo sveicarijos LB tarybos pirm. Dr. A. Gerutis, iš Bazelio tarybos sekr. B. Saulytė ir kt. Iš sveicų dar pažymėtini prof. Studerus ir prof. M. Junkeris. Ta proga kalbas pasakė SLB pirm. inž. J. Stankus, Dr. Bosshardt, VT pirm. prof. K. Žalkauskas.

SVEDIJA

* Švedijos Liet. Bendruomenės taryba buvo perrinkta ir pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Jonas Pajaujasis, vicepirm. Oskaras Urbanas ir Vincas Blažys, sekr. Juozas Lingis, išd. Pranas Dūda, nariai kandidatai Bogdanas Laucevičius ir Vaclovas Gedminas.

VOKIETIJA

* Kai kurie iš Lietuvos grįžę vokiečiai ir ten išmokę lietuviškai ir toliau palaiko glaudesnius ryšius su mūsų tautiečiais. Pvz. Münchene vokiečiai E. A., okupuotoji Lietuva ypač gerai pažinusi partizaninį gyvenimą ir palankius su partizanais ryšius, visai įsitraukę į lietuviškąjį gyvenimą. Ji glėda kartu su lietuviams per gegužines pamaldas, vėžinėja kartu į minėjimus, lanko moterų susirinkimus.

* Advokatas J. Bataitis, dėl plaučių ligos negalėjęs išemigruoti ir gyvenęs Pietų Vokietijoje, iš savo kuklaus uždario paaukojo Vasario 16 gimnazijos namams 50 DM, nes, kaip savo laisvę Vokietijos Liet. Bendr. krašto valdybai rašo, pritariąs šiam realiam sumanymui ir džiaugiasi, kad lietuvių jaunimas turės nuosavą pastogę, kur galės mokslintis ir ruošti ateitai. Jei visi, kurie labiau pažėgūs, taip nuosirdžiai dėsi priė lietuviškų darbų, tai mūsų lietuviškos įstaigos galėtų puikiai gyvuoti.

SVARBUS LEIDINYS

Šiomis dienomis sveicarų knygų rinkoje pasirodė Edzardo Schaperio knyga "Untergang und Verwandlung". Tai žinomo rašytojo — lietuvių bičiulio straipsnių rinkinys, kuriame pirmoji vieta paskirta Pabaltijo tautoms. Be to, rinkinyje rašoma apie marš. Mannerheimą, švedų karalių Gustavą V, norvegų Knutą Hamsuną ir t. t. Rašydamos apie Pabaltijo tautas, autorius aiškina jų praeitį, jų tautinį atgimimą, kovas už laisvę, nepriklausomybės laikotarpį, o paskum vaizduoja, kokiomis aplinkybėmis Sovietų klastos ir smurto dėka jos nu-stoję nepriklausomybės. Edzardas Schaperis yra vokiečių kilmės rašytojas, kuris 1930 m. apsigyveno Estijoje, kur dirbo kaip "United Press" korespondentas. Bolševikams užėmus Pabaltijį, Schaperis nuvyko į Suomiją, kur dalyvavo kovose prieš bolševikų užpuolikus. Vėliau jis priėmė suomių pilietybę, tačiau po Suomijos kapituliacijos gavo vėl trauktis svetur. 1947 m. patekęs į Sveicariją, Schaperis labai nuosirdžiai rėmė per spaudą ir radiją lietuvių ir kitų pavergtų tautų išsilaisvinimo pastangas. Jis, be kitko yra išvertęs lietuvių partizanų laisvą ir krikščioniškąjį pasaulį. Autorius gimęs 1908 m., yra išleidęs apie 20 romanų, apysakų rinkinių ir kelionių aprašymų, be to, apie tūk. pat. vertimų, daugiausia iš skandinavų kalbų. (E.)

PRIEŠ KENKSMINGUS GYVIUS

Mokslininkai dabar daro naujus tyrimus ginti daržoves, augalus, medžius nuo kenksmingų gyvių. Bandoma duoti augalams įtraukti per šaknis tokių chemikalų, kurie apnuodytų kenksmingus ir kitus gyvius, naikinančius atitinkamą augalą. Suradus tokių apsaugos būdą, nebereikėtų augalų purkšti ir panašiai. Atrodo, eksperimentai duoda gerų vilių.

KULTŪROS KRONIKA

* Bernardas Brazdžionis, žinomas mūsų poetas, vienoje Bostono Amatų Mokykloje pabaigė linotipinių kursų, šiam darbui pasi-ruošdamas kruopščiai tiek teoretiškai tiek praktiškai. Tuo pačiu metu jis paruošė naują eilėraščių rinkinį "Dangaus paguoda".

* Dail. R. Viesulo varlo raižinys Stabat Mater vienoje grafikos parodoje laimėjo garbės atžymėjimą.

* Dr. Pr. Gaidamavičius, kuris yra išleidęs "Išblokštąjį žmogų", rašo knygą apie heroizmą, kuri vadinsis "Miltinas, Didvyris, Šventasis". Šis rašytojas filosofas gyvena šiuo metu Kanadoje.

* Inž. dr. A. Kulpavičius, gyvenąs Kanadoje, pagarsėjo bažnyčių projektais. Jo projektas pasirinktas pirmiausiai Toronte, kur netrukus rengiamasi pradėti modernio stiliaus liet. bažnyčią. Lietuvių kolonijos Montrealyje, Hamiltone, Winnipege taip pat pasirinko dr. A. Kulpavičiaus projektus. Panašaus stiliaus šventovių ypač nemažai yra P. Amerikoje.

* Dr. Ag. Šidlauskaitė, psichologijos profesorė Ottavos universitete, Kanadoje, nuo š. m. mokslo pradžios yra pakviesta dirbti taip pat vaikų klinikoje, priklausiančioje psichiatrijos de-tul, kurio vedėjas yra garsus atsivertėlis žydas K. Stern. Ji dažnai kviečiama skaityti paskaitų mokytojų ir tėvų suvažiavimuose. Be to, ji dirba Lietuvių Bendruomenėje ir ateitininkuose.

* Poetas Petras Karuza, kurio pasirodė pirmasis pomirtinis eilių rinkinys "Giesmės apie daktus ir žmones", mirė 1933 m. balandžio 15 d. Kaune. Tai gi šiemet sueina 20 metų nuo jo mirties.

* Kun. Alfonsas Grauslys, kuris iš Argentinos persikėlė į JAV-bes, ruošia spaudai knygą apie žmoniškumą. Joje numato sutalpinti dalį straipsnių, tilpusių Lietuvos žurnaluose, o didesnę dalį iš naujo rašo. Veikale bus sprendžiamos žmogaus kančios ir kitos vidaus pergyvenimų psichologijos problemos.

* Prof. K. Pakštas dalyvavo Clevelande įvykusiame JAV ir Kanados geografų kongrese. Iš viso čia buvo atvykę 500 delegatų. Iš lietuvių tedalyvavo tik prof. Pakštas. Jis turėjo progos susitikti su kai kuriais lenkų geografais ir svarstyti Lietuvos — Lenkijos sienų problemas.

* Dr. Kazimieras Gečys paruošė suglaustą studiją apie komunistų etiką. Žurnalistų Sąjunga ją miltiplikavo ir išsiuntinėjo vadovaujantiems asmenims Baltuosiuose Rūmuose, Senato ir Atstovų Rūmų nariams, Tautų diplomatams bei užsienio žurnalistams. Studija pagrįsta citatomis iš komunistų kūrėjų raštų bei iš naujausių sovietinių leidinių; įtikinamai parodoma, kaip ir moralė sovietuose palenkia-ma partijos reikalui bei jų imperia-listiniams tikslams plačiame pasaulyje.

* Dr. Bronius Kazlas-Kazlauskas yra parašęs veikalą vokiečių kalba "Die Vernichtung des Reiches in Ost-Europa". Veikalas turės apie 200 psl. ir bus spausdinamas Vokietijoje.

* Dr. J. Gutauskas neseniai Kanadoje apgynė antrąją disertaciją ir gavo filosofijos daktaro laipsnį.

LIETUVIAI ITALŲ SPAUDOJE

Romoje atidaryta antisovietinė paroda. Ji vėliau numatyta vežioti po Europą. Joje yra ir platus Lietuvos skyrius.

Šiurpus gyvenimas pavergtųjų tautų anapus gelež. uždangos atsispindi ir italų rinkiminėje kovoje propagandinuose leidiniuose, plakatuose ir kt. Vieniame iš jų pavaizduojama komunizmo krizė. Plakato dešinėje pusėje platus "kyrius skirtas Lietuvos Kalvarijų nusakytį. Kitame plakate Stalinas taip kreipiasi į Malenkova: „Brangus Malenkova, ne be staigmenos po paskutinio atodūso pamačiau, kad siela yra. Klausyk tad vargšo senelio balso, kuris šiandien žino pridarens daugybę bėdų. Tu, ištikimas mano testamento vykdytojai, ėmeisi apgaulingos talkos ofenzivos, norėdamas apgauti vakariečius, bet klysti, jei manai, kad jie pasiduos šioms pinklėms. Tiesa, kad išvadavai iš kalėjimo 9 mano neteislingumo aukas, bet jei nori, kad būtų patikėta Tavo geromis intencijomis, turi išvaduoti dar kitas 9, kurių vardai štai: Albanija, Bulgarija, čekoslovakija, Estija, Rytinė Vokietija, Latvija, Lietuva.

Bruno Bučys - Bučinskis.

Argentinos rezervistas, šiais metais atšventė 10 m. sukaktį nuo šio krašto pilietybės gavimo.

LDF PAREIŠKIMAS VISUMENEI

Iš spaudos patyrusi ("Draugas", 1953. 5. 14. Nr. 113), kad VLIKas "tarp kitų dalykų patvirtino ir grupių pasitarimo pateiktą siūlymą, priimti į VLIKą mažlietuvių rezistencijos ir lietuvių Vieniybės Sąjūdžio atstovus", L. Darbo Federacijos Centro Valdyba turi garbę lietuvių visuomenei štai ką pareikšti:

1. L. Darbo Federacijos C. Valdybos atstovai minėtame grupių pasitarime nėra dalyvavę.

2. L. Darbo Federacijos principinis nusistatymas dėl M. Lietuvos atstovavimo VLIKe visuomenei buvo praneštas bendru pareiškimu su Krikščionimis Demokratais ir ūkininkų Sąjunga 1949 m. balandžio 8 d. Jame tarp kitko sakoma, kad "lietuvių ir lietuvių rūšiavimas į "didlietuvius" ir "mažlietuvius", į "Mažąją" ir "Didžiąją" Lietuvą yra nesuderinamas su neskaudomos bei vientisos lietuviybės ir vieningos Lietuvos principu". Įvesti VLIKo narių specialų M. Lietuvos atstovą, tai dirbtiniu būdu pabrėžti tariamą specifinį šios tautos dalies traktavimą ir jos nesutapimą su visa tauta".

4. Nuo to laiko nei lietuvių tautos padėtis, nei Lietuvos reikalai šituo atžvilgiu nėra pasikeitę. Todėl nutarimas priimti VLIKo narių "mažlietuvių rezistencijos" atstovą pasilieka dirbtinis. O teritorinio atstovavimo pripažinimas reiška, kad VLIKas yra atsisakęs tų principų, kuriais remiantis jis buvo Lietuvoje sukurtas.

L. Darbo Federacijos Centro Valdyba

1953 m. gegužės 25 d.

Lenkija ir Vengrija. Paklausk mane, jeigu nenori ir tu kentėti pragaros kančias, kurios yra baltos, beveik kaip tos, kurias kenčia rusų tauta Sovietų rojuje. Iki pasimatymo, drauge. Šuotis." Kata-likų Akcijos viena brošiūra skirta Lietuvai ir pavadinta "Lithuania". Joje faktais įrodyta, kaip persekiojama religija okup. Lietuvoje. Italų dienr. "Il Messagero" davė platesnę apžvalgą, rodančią, kokia apimtini vykdomi religiniai persekiojimai kraštuose anapus gelež. uždangos, tarp jų — ir Lietuvoje. "Il Quotidiano" net per kelis numerius davė platų V. Manto (Minčevičiaus) aprašymą, kaip lietuvių tauta buvo bolševikų pavergta. Toje kruvinoje lietuvių tautos istorijoje plačiau pavaizduota taip pat prof. V. Krėvės-Mickevičiaus misionija Maskvoje, kaip buvo suklas-toti vad. "Tlaudies selmo" rinkimai ir kt. Toliau aprašoma, kaip Lietuvoje vyksta sovietinimas per mokyklas, spaudą, kultūrinės institucijas etc. Taip pat plačiai pavaizduota, kaip lietuviai buvo tremiami ir suiminėjami. Sovietų baudžiamasis kodeksas palygintas su Lietuvos ir kitų Vak. Europos kraštų įstatymais. Romos dienraštis "Il Popolo" gegužės 23 d. įsidėjo platią pranešimą, kaip vyksta religijos persekiojimas rusų okupuotose kraštuose, tarp jų ir Lietuvoje. (E.).

ROSARIO

LIETUVIŠKOJI STATYBA SPARČIAI AUGA

Jei Dievas duos tokį palankų orą ir toliau, tai tikrai antrąją lietuvišką bažnyčią, pavestą šv. Kazimiero global, bus galima naudotis jau per mūsų Lietuvos Globėjo šv. Kazimiero šventę, tai yra ateinančių metų kovo 4 d. O kaip...

Kai gerbiamieji LAIKO skaitytojai skaitys šitą straipsnėlį, tai statybos darbininkai jau eis prie stogo dėjimo. Šiuo metu jau VISOS GELEŽINĖS GEGNĖS yra atvežtos ir sukrautos ant lietuviškos žemės. Taigi visos bažnyčios sienos jau yra iškeltos iki reikalingo aukštumo. Abiejų zakristijų stogai jau užlieti. Į viškas, kur skambės lietuviškos giesmės, jau yra užbaigti cementiniai laiptai; visos viškos grindys jau padarytos iš geležies ir cemento. Bažnyčios priešakys darbininkams atima daugiau laiko, nes čia daromi gotiški pagražinimai. Bažnyčios viduje pilama žemė, kad pasiektų atitinkamą aukštį. Ir jau dabar galima lengvai susidaryti vaizdą, kaip atrodoys antroji lietuvių bažnyčia Argentinoje.

Kai ateina pažiūrėti argentiniečiai, tai net sušunka "que ancho" — koks platus! Ir nesigiriant reikia pasakyti, kad Argentinose lietuviai jau pralenkė ir didžiulę Brazilijos lietuvių koloniją, kuri iki šiol turi tik vieną lietuvių bažnyčią. Sao Paulo mieste, o ir Urugvajaus lietuvių dar laukia savo pirmosios bažnyčios.

Parapijos namas jau pakilo virš antrojo aukšto. Taigi ir čia jau priėjo prie stogo dengimo. Kaip jau žinoma, apačioje bus parapijos reikalams raštinės ir salė. Bus lietuviams vietos daryti savo susirinkimus, patogiai choro repetici-

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* OPTIKAS V. RASIONAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón; gėst. 13-17 val. ir sek. 13-16 val.

* MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTVŲ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

JUOZO ŠNIPŲ BATŲ DIRBTVŲ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvius, gimtadienius, sugiedotuvius, krikšto ir įvairių gyvenimų progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

* J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

V. MAČERNIS y Cia atlieka gelžbetonio (hormigón armado) ir visus statybos darbus greitai ir sąžiningai.

Teirautis:

JUNCAL 1258 — Buenos Aires. T. E. 41-1859.

RADIO TECHNIKAS V. RAMANAUSKAS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires T. E. 64-4154

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS

Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000) 4 de Junio

FOTOGRAFUOJU o organizacijų, gelmu ir pavieniu o asmenu šventes bei kitus įvykius o Krepšius laisvą ar asmenį: o L. KANCAUSKAS, o Paso de Burgos 1783-Avellaneda o

* Mechanikas specialistas Antanas Pigaga taiso siuvas, mašinas, rašomas mašines, patefonus, žibalinės krosnis ir kt. Krepšius: c. Valparaíso 2245, Val. Alsina. T. E. 20-8708.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS“ Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

jas pravesti, vaidintojams pasirošti vakarams. Ši salė neturės Avellanedos lietuvių salės patogumų, bet visgi sava gūta. Antrajame aukšte bus kunigų koplyčia, biblioteka ir miegamieji kambariai.

Taigi Dievas laimina, ir lietuvių greit susilauks savo antrosios bažnyčios bei parapijos Argentinoje. Į statybą jau įdėta 800.000 pezų. Šie pinigai gauti iš aukų, paskolų ir depozitų. O VISGI DAR REIKIA 400.000 pezų, kad statyba būtų laimingai užbaigta. Todėl pirmoji vieta ir prašomi visi, kurie dar nėra savo įnašą šiai lietuviškai statybai davę, kad prisidėtų savo auksa ar paskola. Taip pat maža Rosario lietuvių kolonija būtų nuosirdžiai dėkinga, kad ir kitų kolonijų lietuvių, kur jie Argentinoje begyventų, prisidėtų prie tos lietuviškos bažnyčios statybos. Visi lietuvių turėtų prisidėti, nes čia yra milžiniškas katalikiškas lietuviškas darbas, kuris gali būti padarytas tik bendromis visų Argentinos lietuvių jėgomis.

Kaz. Adna

KORDOBA

TĖVAMS DŽIAUGSMAS, VAIKAMS SVIESESNĖ ATETIS

Kiekviena kolonija džiaugiasi, jei ji turi savo tarpe daugiau aukštųjų mokslus baigusių savo tautiečių. Kordobos kolonija gali pasidžiaugti, kad iš jos tarpo universitetą jau yra baigęs ir savo specialybėje dirba inžinierius Robertas S. Musteikis, kurio tėvas Argentinon yra atvykęs dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Medicinos mokslus yra baigęs Henrikas Maskevičius, o jo žmona A. Gruzdytė - Maskevičienė yra baigusi gimnaziją. Abu yra gimę Lietuvoje ir maži atvykę į šį kraštą.

Šiuo metu studijuoja paskutiniame akušerijos kurse Z. Puteikytė, ketvirtame universitetiniame kalbų kurse yra p. J. Černiauskaitė. Kuncaitienė, broliai Jonas ir Algimantas Tumosas, kurių pirmasis yra 2 kurse aritmetikos, o antrasis 1 k. ekonomijos studijose. A. Tumosas šiemet atlieka karinę privalę. Du broliai Juozas ir Vytautas Grigaičiai studijuoja: vienas mediciną, antrasis ekonomiją. Luis E. Tolocka yra 1-mam medicinos kurse, o jo vyresnysis brolis Henrikas, baigęs 4 klases, dirba su tėvu baldų dirbtuvėje. K. Jankūnas, studijavęs architektūrą, laikinai studijas nutraukė.

Baigę vidurinius mokyklas, dirba įvairiose srityse: Jonas J. Kubka, Povilas Gabrėnas, pastarojo jaunesnysis brolis Vytautas baigęs 5 vidurinės mokyklos klases, ir A. Kazlauskaitė.

Vidurinėse mokyklose šiuo metu mokosi: Lydiya M. Tolockaitė (Boleslavo d.) ir Vincas Sadukas 5 kl. Birutė Deibaitytė septyni metai mokosi konservatorijoje, plano klasėje. Juozas Busilas 4 kl., Jonas Bražiūnas, L. Tunila ir Raišytė 3 kl., Virginija ir Albertas Tvaškai ir A. Ziedodis 2 kl., P. Bendinskas, A. Jakubkaitė, A. Jankūnas ir R. Pinkevičius 1 kl.

Tai mūsų mažai kolonijai yra gražus pasididžiavimas. Dar primintina, kad visi besimoką jaunuoliai su maža išimtimi yra darbininkų vaikai.

* L. Stripinis su Ponia buvo atvykę iš Buenos Aires ir viešėjo pas p.p. Zotovus.

* P. Aldona Zotovienė, lietuviškos mokyklos vedėja, birželio 12 d. išvyko į Buenos Aires savųjų aplankyti. Ten gyvena jos motina ir sesuo su šeima. Mokykloje ją pavaduoja Dr. A. Zotovas.

* P. Mogylaitė Urbietienė iš Bs. Aires buvo atvykus dešimčiai dienų aplankyti savo sergančios tėvelius. P. Mogila dar negali vaikščioti (apie tai jau buvo rašyta "Laiko"), o dabar susirgo ir p. Mogylaitė. Ji sargo kraujo spaudimu, bet jau sveiksta ir po truputį pradeda vaikščioti.

* Jonas Galevičius jau pusketvirtu mėn. serga ir yra paguldytas klinikoje 5 salėje.

* Mečišlovas Černiauskas prieš 3 metus su viršum darbo metu susilaužė koją aukščiau kelių. Tris kartus jau operavo, bet be lazdų dar vis negali vaikščioti. Dabar ruošiasi ketvirtai operacijai.

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunistų paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

Imprenta de "LAIKAS" Mendoza 2280 * Avellaneda

BERISSO

„MINDAUGO“ DR. JOS SUSIRINKIMAS

Birželio 28 d. Berisso „Mindaugo“ Dr. jos valdyba šaukia nepaprastą visuotinį savo narių susirinkimą. Susirinkimas įvyks Dr. jos patalpose Napoles 4260, 4 val. po pietų. Šiame susirinkime bus svarstomas valdybos pranešimas apie Dr. jos veiklą, įgaliojimas pasirašyti nuosavybės dokumentus ir patalpų remontavimas. Narių dalyvavimas yra būtinas.

PAMALDOS UŽ BUVUSĮ KAPELIONĄ

Birželio 14 d. kun. J. Margis MIC. per lietuvių pamaldas atlaikė šv. Mišias už a. a. kun. Antaną Andriųšį MIC, kuris ilgą laiką buvo šios kolonijos kapelionas ir daug šioje kolonijoje yra pasidarbavęs, organizuodamas lietuvių ir jėms laikydamas pamaldas. Šv. Mišias buvo užrašę p. p. Juškai.

LANKOSI „LAIKO“ ATSTOVAS Nuo birželio 13 d. Berisso lietuvių lanko „Laiko“ atstovas Pijus Gudelevičius. Čia jis renka prenumeratas iš dar neužsimekęsų skaitytojų ir naujus skaitytojus, kurių taip pat dar gerokai atsi-randa.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Birželio 14 d., sekmadienį, „Mindaugo“ Dr. jos patalpose įvyko Berisso Gyvojo Rožančiaus Draugijos susirinkimas. Susirinkimui vadovavo pirmininkė p. S. Mikalaitienė, dalyvavo beveik visi nariai ir svečiai kun. J. Margis MIC. Susirinkime buvo nutarta suruošti pagerbimą kun. L. Zubauskui, kuris lapkričio mėn. bus išvėntintas kunigų ir laikys savo pirmąsias šv. Mišias Berisso parapijos bažnyčioje gruodžio mėnesio pradžioje. Draugijos narės nutarė surinkti aukų ir naujam kunigui nupirkti Mišioms kieliką ir padovanoti visos Berisso lietuvių kolonijos vardu. Buvo išrinkta komisija iš p. p. S. Mikalaitienės, A. Stundžienės, M. Petronienės ir O. Oksienės. Komisija tam tikslui priima aukas, pati aukų rinkimą organizuos ir išgūs aukotojams kvitus. Į šį darbą kviečia visus Berisso lietuvius.

SERGA

Berisso Sanatorijoje yra net trys sergantys lietuvių. Klementina Katinaitė de Jorge buvo susilaužusi koją ir paguldyta ligoninėje. Jos šeima, gyv. Genova 2579, laukia kuo greičiausiai pasveikstant ir sugrįžtant namo. Ligonė paguldyta 8 salėje, 33 lovoj. Ten pat 11 salėje, 46 lovoj jau trečia savaitę guli Ona Stesevičiūtė de Fabrizio, gyv. Parana 4563. Toje pačioje salėje, 47 lovoj paguldyta Marija Latvytė Markevičienė ir laukia sunkios operacijos. Šeima ir pažįstami iš Villa San Carlos bei svečiai iš Buenos Aires lanko ligonę ir linki jai greitai pasveikti.

GERB. REDAKTORIAU,

Prašau Tamstą neatsisakyti paskelbti Tamstos vadovaujamo laikraščio „Laikas“ artimiausiam numerį šį mano viešą pareiškimą, kad aš iš ALB Berisso apylinkės pirmininko pareigų vasitraukiu.

Reiškiu pagarbą — A. Mišelis * Industria de Carne sanatorijoje, Eva Perón mieste serga du lietuvių iš Berisso, būtent p. Stulgienė ir Mociekis.

* Birželio 14 d., sekmadienį, savo namuose mirė Ona Zujauskienė. * Adelė Mažeikienė, savo vyro ir dukters prižiūrėdama, gydos savo namuose.

SANTA FE

* Santa Fe lietuvių kolonijai pamaldos buvo birželio 7 d. N. S. del Huerto koplyčioje, San Geronimo gatvėje. Visi dalyviai sugiedojo keletą lietuviškų giesmių. Džiugu, kad ši maža kolonija taip skaitlingai susirenka į lietuviškas pamaldas.

Po pietų keletas lietuviškų šeimų buvo susirinkę į Eugenijos ir Viktoro Kalėdų namus, kur gražiai pasikalbėjo ir lietuviškai padainavo. Reikia pažymėti, kad Santa Fe lietuvių labai mėgsta savo tautines dainas.

* Mirė Vaclovas Jurgelaitis, sulaukęs 63 metų amžiaus. Velionis gyveno apie 100 km atstume nuo Santa Fe miesto, bet savo lietuviškos kolonijos nekada nepamiršo. Paliko liūdinį brolį.

* Prie Rosario lietuvių šv. Kazimiero bažnyčios statybos prisidėjo šie Santa Fe lietuvių, kurie aukuoja visą po 100 pezų: Eugenija ir Viktoras Kalėdai, Stefanija ir Mykolas Jurgelioniai, Konstancija ir Juozas Malinauskai, Marija ir Juozas Cinska, Sofija ir Stasys Cinska ir Juozas Norkus. Kunigai Marijonai visiems aukotojams nuosirdžiai dėkoja.

* Teko nugarsti, kad Rosario lietuvių netolimoje ateityje ruošia ekskursiją pas Santa Fe lietuvių. Šis ekskursija atvyks ir lietuvių choras. Santa Fe lietuvių kolonija svečių laukia.

MONTEVIDEO

* Lietuvių Kultūros Draugija paminėjo „Aušros“ pasirodymo 70 metų sukaktį. Pirmas patriotinis lietuvių laikraštis „Aušra“, kaip žinoma, išėjo Prūsijoje 1883 metais ir turėjo lietuvių tautiniam atgimimui didžiausios reikšmės. Tas įvykis buvo nuodugniai nušviestas K. Čižbro kalboje, o taip pat komentotas ir kitų kalbėtojų: kun. J. Giedrio, pirm. J. Ramono ir J. Jazausko. Savo atsilankymu minėjamą pagerbė Min. Dr. K. Grauzinis su Ponia ir attaché A. Grišonas su šeima. Įvykiai buvo parodyta filma.

* Reaguodamas į „naujųjų“ Kremliaus ponų „taikos“ propagandą C. Veraxas parašė P. Amerikos spaudoje seriją straipsnių, kuriuose daugeliu pavyzdžių iš Lietuvos likimo pavaizduoja, ką iš tikrųjų reiškia sovietinė talka ir jų taip reikiama visų tautų lygybė ir nepriklausomybės gerbimas... Bolševizmo nepažįstantieji įspėjami nepasitikėti kruvinais Maskvos balandėliais.

* Laimutė Grauzinytė, šalia savo universitetinių studijų, pradėjo dar lankyti Dailės Mokyklą. Ji reikiąsi įdomiais sugebėjimais tapyboje. Jos sesuo Regina studijuoja architektūrą. Keturakis buvo kilęs tektūra.

GALVOS SKAUSMAI

Louisianos Universiteto Medicinos Fakultetas, vadovaujant dr. H. Ogden, pravedė plačius tyrimus apie galvos skausmų priežastis. Buvo apklausiama 6.000 asmenų. Nustatyta, kad dauguma galvos skausmų kyla ne dėl fizinių priežasčių, o dėl protinių, emocinių priežasčių. Moterims galvą dažniau skauda, kaip vyrams. Nevedusieji turi daugiau galvos skausmų, kaip vedusieji. Jaunuoliai galvos skausmus gauna greičiau, kaip senesni. Tie, kuriems tenka dirbti su protiniu įtempimu, dažniau turi galvos skausmus. Daugiau mokslo išsėję dažniau galvos skausmų kankinami.

Cornell Universiteto profesorius dr. H. Folf skelbia, kad daugumos jauniems nervinis galvos skaudėjimas paeina iš sprando ir galvos muskulų susitraukimo, kylančio iš nerviško įtempimo. Emocinių įtempimų priežastys gi yra rūpestis, pyktis, vidaus konfliktai, nesaugumo jausmas. Gydymas nuo tokių galvos skausmų — protinė higiena.

„LAIKO“ ADMINISTRACIJOJE GALIMA ĮSIGYTI.

Džiaukis Gyvenimu — O. Swet Marden,

Siela už sielą — D. Pilla, Varpai skamba — St. Būdavas, Nuo Imsrės iki Orinoko — A. Sabaliauskas,

Lietuvių Tautos Kelias, I-II t. — M. Biržiška,

Valentina, romanas, — A. Vaičiulaitis,

Lietuvių R. Kat. Episkopato Direktijos Katalikams,

Sventieji akmenys, poezija, — F. Kriša,

Gyvoji Dvasia, I, II, III, IV t. — Kun. dr. J. Vaitkevičius MIC,

Šv. Istorija, Naujasis Įstatymas, Žvaigždės ir vėjai, — novelės, — A. Baronas,

Diena Naktin, poezija, — J. Kėkštas,

Lietuvių kalb's vadovas — Prof. Dr. P. Skardžius, St. Barzdukas, J. M. Laurinaitis,

Pranašystės apie Pasaulio pabaigą — Kun. P. M. Juras,

Sielos takai tobulybėn — Kun. Dr. K. Matulaitis MIC,

Dorybės — Kun. Dr. K. Matulaitis MIC,

Mūsų Keliai,

Lietuvių liaudies dainos Jannie siems Pianistams — V. Kerbelis,

Kaip išvengti skaudžių klaidų — E. D. M.

Ne visa miršta — M. Matukas,

Mažasis tobulybės kelias — R. P. Martin,

Vai, lėkite, dainos,

Lietuviškų maldaknygių,

Aušros Vartų Marijos paveikslų.

„LIETUVIŲ DIENOS“

Vienintelis pasaulio lietuvių iliustruotas žurnalas.

„LIETUVIŲ DIENŲ“ kiekviename numeryje telpa virš 40 didelių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

„LIETUVIŲ DIENOS“ duoda įdomių straipsnių, beletristikos, poezijos, įvairios kitos informacijos.

„LIETUVIŲ DIENŲ“ vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisuntus savo adresą.

Prašykite, kad Jums „LD“ užsakytų Jūsų gimines bei pažįstamieji J.A.V.-se. Metinė prenumerata 4 dol. Administracijos adresas: „Lietuvių Dienos“

9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. USA.

JUOKAI

REIKIA PASIRUOSTI ATEIČIAI Dabartinis Lenkijos prezidentas Bierut ir saugumo viršininkas Radkiewicz nusprendė aplankyti valdies įstaigas Varšuvoje. Tarp kitko jie aplankė Mokotovo kalėjimą. Bierut ypatingai susidomėjo kalinių gyvenimo sąlygomis ir abu svečiai nusprendė, kad sąlygos nepakankamos.

— Kodėl kaliniai taip laikomi? — paklausė Bierut viršininką.

— Trūksta pinigų.

Bierutas tuojau išsitraukė čekį knygute ir išrašė 200.000 zlotų čekį, įsakydamas pinigų sunaudoti kalinių gyvenimui pagerinti.

Tą pačią dieną po pietų Bierutas su Radkiewiczium aplankė vieną vaikų darželį. Ten taip pat pasirodė didelių trūkumų ir vis dėl stokos pinigų. Bierut ir vėl išsitraukė čekį knygute ir išrašė čekį — šį kartą tik 20 zlotų.

Išėjus Radkiewicz klausia: — Kodėl tiek daug davei kalėjimui ir taip mažai vaikų darželiui?

— Matai, reikia pagalvoti ir apie ateitį. Vaikų darželio aš tikrai nekad nelankysiu...

TEISINGI VARDAI

Lenkijoje vienoje šeimoje gimė trejetukas — du berniukai ir mergaitė. Pristatydami prie laiko dvasios, tėvai parinko vardus: Bierutas, Stalinas ir Tauta.

Kartą kaimynė teiraujasi, kaip laikosi vaikai.

— Bierutas miega, Stalinas čiupla, o Tauta verkia, — atsakė motina.

NENUOSTABU

Jonukas stebėjo berkiantį broliuką. Klyksmo buvo pilnas namas.

— Ar jis čia atsirado tiesiai iš dangaus?

— Taip, Jonuk, — atsakė tėvas.

— Nenuostabu, nenuostabu, kad jį iš ten išvijo.

PAVYZDYS

— Kaip tau atrodo, brangus, ar aš tuos kirmio kailinius taip ir nešiosiu iki mirties?

— Nežinau. Kirmiai tai nešiojo..

MES ĮRODYSIME

— Mama, — sako geroji Marytė, — aš nenoriu tekėti už Adomo. Jis yra skeptikas ir netiki į pragarą...

— Neimk į galvą, dukrele. Tekėk už jo be jokios baimės, nes gyvens su mudviem, o mes jam įrodysime, kad pragaras yra

PLAUČIŲ VĖZYS

Plaučių vėžys kaskart gausėja ir dabar pasidarė labiausiai paplitusi vėžio rūšis. 1948 metais nuo jo JAV-se mirė 16.000 žmonių. Daugiausiai juo serga vyrai tarp 40 ir 70 metų. Tiriama, ar nėra ryšio su rūkymu.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* KAZIMIERAS STANKŪNAS vasaros mėnesiams įnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba. Dėl sąlygų kreiptis laisvą ir savininką arba telrautis „LAIKO“ red.

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palgis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie įvažingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUŠKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buėnos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ZEMAITIJA“. Islas del Ibi-cuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* ČIUŽINIŲ, UŽUOLAIŲ DIRBTVŲ - PARDUOTUVĖ. Parduodama bovėlna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gūlimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčinaitis: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

* MOTERU GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLIA „HENRY“. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukasevičius: Leandro N. Alem, 818, Bantfield.

Buenos Aires Avellaneda

GEDULO DIENA MŪSŲ KOLONIJOJE

Skandalių birželio įvykių prisiminimas Buenos Aires lietuvių kolonijoje šiais metais ypatingai gražiai buvo atšvestas. Birželio 14 d. programą pradėjo "Lietuvos Aidų" radio valandėlės vedėjas Zeferinas Juknevičius, išsamiai ir jautriai nusakdamas dienos prasmę ir didžiųjų mūsų tautos kančių atgarsį pas mus. Taip pat ir visa radio programa buvo skirta tam Lietuvos skausmų atžymėti.

Aušros Vartų parapijos bažnyčioje iškilmingos šv. Mišios už ištremtuosius ir žuvusius mūsų brolius buvo pradėtos religinių-patriotinių giesmių koncertu, kurį atliko šv. Cecilijos choras, vadovaujamas p. V. Rymavičiaus. Ypač reikla parbrėžti specialiai paruoštą "Pamiršus Angelius" giesmę, duotą pamaldų jabaigai, kurioje pasirodė tikrai gražiai choro solistė Ant. Zekytė. Toks pamaldoms duotas įvaizmas išskiria didžiųjų mūsų švenčių pamaldas iš paprastų sekmdieninių ir suteikia joms daugiau iškilmingumo. Lietuvių parapijos klebonas kun. dr. P. Brazys savo tai dienai pritaikytame pamokslė pabrėžė mūsų pareigas kovoje su komunizmu, kuris žudo tautas ir atima joms laisvę, kuris mūsų tautą šėtonišku būdu naikina. Pamaldos buvo baigtos Lietuvos Himnu, kurį kartu su choru giedojo visa bažnyčia.

Po pietų 6 val. Lietuvių salėje buvo, Lietuvai išlaisvinti Centrai vadovaujant, surengtas iškilmingas Gedulo Dienos minėjimas. Minėjimas pradėtas lietuviams skautams iškilmingai įnešant vėliavas ir jas atsisojimu pagerbiant. Paskiau šv. Cecilijos choras, diriguojamas p. V. Rymavičiaus ir pianinu palydint L. Martinaitis, sugiedojo Argentinai ir Lietuvos himnus bei Maldą. Pažymėtinas šventės rengėjų noras įprastini publika giedoti Tautos Himną kartu su choru, kas yra daroma visuose aukšto kultūros lygio kraštuose. Po himnų, LICA pirmininkas Z. Juknevičius trumpa įžangos kalba ragino visus lietuviškos dienos progą prisiminti savo tautą ir jai dirbti visomis išgalėmis: malda, darbu ir auka. Po pirmininko kalbos šv. Cecilijos choras davė keletą dainų: "Kritusiems šauliams", "Žuvusiems tremtiniams" (žodžiai J. Glioso, muzika V. Rymavičiaus), "Apsaugok Aukščiausias" ir "Kur namas mūs", kurią publika gausiais plojimais išsipašė dar kartą padainuoti. Trumpą koncertinę dalį užbaigus, skautai, kurie vėliavas laikė scenoje, vėl iškilmingai išnešė, susirinkusiems atsisojimu jas pa-

gerbiant.

Paskaitą skaitė Jonas Gliosas. Savo paskaitoje, kuri buvo tikrai gerai paruošta ir jautriai pasakyta, kalbėtojas nušvietė tuos įvykius, kuriuos mūsų tauta ir atskiri tautiečiai yra pergyvenę komunistinės okupacijos metu, ypatingai, kai prasidėjo pirmieji tremimai į Sibirą ir kitas šaltąsias Rusijos sritis. Gyvais pavyzdžiais klausytojus nuvedė į netolimos praeities įvykius, nupiešė tuos skaudžius išgyvenus, kai buvo atskiriami tėvai nuo vaikų, žmonos nuo vyrų, kai užkaltose gyvulinuose vagonuose, ištroškę ir išalkę, jie buvo ištisas savaites vežami per Rusijos lygumas į nežinią ir mirtį... Užbaigai, apžvelgęs pasaulinę padėtį, nurodė ir tas viltis, kurios mus skatina kovą prieš visos žmonijos pabaisą testti, ir tas priemonės, kuriomis turime šioje nelygoje kovoje naudotis. Paskaita buvo išsklausyta su dideliu susidomėjimu ir įsitempimu bei išsineštas pasiryžimas kovoti iki laimėjimo.

Po paskaitos trumpą žodį tarė lenkų atstovas, kovotojas prieš komunizmą, kun. Malinowski ir buvęs šimie krašte Lietuvos atstovas gen. T. Dankantas.

Taip pat pirm. Z. Juknevičius perskaitė rezoliuciją, kuri buvo pasiūsta Argentinai ir JAV prezidentams bei JTO.

Po oficialiosios dalies buvo suvaidintas dviejų veiksmų trumpas vaizdelis "Pavergtoji Lietuva". Vaidinimą pastatė Temperley "Aušros" choro vaidintojų būrelis, vadovaujamas ir režisuojamas Igno Valantinavičiaus. Pirmojo vaizdelio dalį buvo parodytos rugiapūtės pabaigtuvės ir tos nuotalkos, kurios vyravo mūsų sodžiuose, kai susirinkdavo jaunimas, antrojoje dalį — pavergtoji ir surakinta Lietuva, suklupusi prie kryžiaus. Tautiniai drabužiais lietuvaitė pavaizdavo Lietuvą. Rusų kareivis parodė tą žiaurumą, kurs buvo kadaise ir kurį kenčia dabar mūsų broliai Tėvynėje. Vaizdelis žiūrovams padarė gilią įspūdį tiek savo pirmąja dalimi, sužadindamas jaunystės prisiminimus, tiek antrąja dalimi, pergyvenant Lietuvos nedalią.

Uždarydamas minėjimą LICA pirm. Z. Juknevičius padėkojo visiems prie minėjimo rengimo prisidėjusiems ir jame dalyvavusiems. O dėkoti tikrai buvo kam, nes tiek programos paruošimas, tiek ir dalyvių gausumas parodė, kad mes kasmet vis labiau pradame suprasti šiu mūsų tautos skaudžiausių įvykių prasmę. — Ps.

L.I.C.A. UŽUOJAUTA PREZIDENTU

Mirus Argentinai prezidento p. Juan D. Peron motinai, Lietuvai išlaisvinti Centras Argentinoje pasiuntė tokią užuojautos telegramą:

Excelentísimo Señor Presidente de la Nación
GRAL. JUAN D. PERÓN,
Casa Gobierno
Buenos Aires.

Al Excelentísimo Señor Presidente de la Nación Gral. Juan D. Perón en nombre colectividad lituana Centro Pro Liberación de Lituania en Argentina hace llegar sus más sentidas condolencias por irreparable pérdida de su Señora Madre por cuya alma rogamos a Dios.
Zeferino Juknevičius-Presidente

"PAVERGTOJI LIETUVA" SCENOJE

Veikli ir susipratusi Temperley lietuvių kolonija pastaruoju metu jau ne kartą pasirodo viešumoje su savo parengimais. Dėlto norisi juos paminėti šį kartą dar atskirai, nes temperliškių pasirodymas su vaizdeliu "Pavergtoji Lietuva" Gedulo Dienos proga lietuvių scenai įnešė naujumo. Energingas visuomenininkas Ignas Valantinavičius, kuris anksčiau buvo žinomas kaip šv. Cecilijos choro narys ir geras vaidintojų būrelis artistas, įsijungė į Temperley liet. kolonijos veiklą. Jis ne tik chorą suorganizavo, bet net ir vaidintojų būrelį. Svarbiausia, kad tas būrelis susideda daugiausia iš Argentinijoje gimusių lietuviško jaunimo.

"Pavergtoji Lietuva" vaidino gana gausus vaidintojų skaičius. Štai

tie pirmieji, kurie šį kartą pasirodė Lietuvai Salės scenoje: N. Leimontaitė, J. Galinaitytė, M. Stapčinskaitė, A. Vaišvilaitė, A. Garbuzaitė, P. Zlotkienė, M. Povilaitis, M. Morkūnas, V. Giedraitis, Z. Zlotkus, V. Bartulis, J. Stasulevičius, K. Šovinis, J. Glacis, K. Galinaitis, K. Valius, O. ir M. Povilaitytės, I. Gilytė, N. Šlautekulytė ir M. Stasulevičiūtė. Tai tikrai gražus vaidintojų būrys, susijungęs vienam bendram darbui. Veiklą režisavo Ig. Valantinavičius. Vaidintojai savo vaidmenis atliko gerai, su įsijautimu ir išgyvenimu. Reikia tikėtis, kad tai buvo tik geras pradžia ir kad šis malonus Temperley vaidintojų būrelis po šio vaidinimo neišsiskirstys, bet dar daug kartų pasirodys tiek temperliškių tarpe, tiek ir visai lietuvių kolonijai Lietuvai Salėje. — Ps.

ISVYKO Į PARAGVAJŲ

Žurnalistas Vladas Veselauskas, "Laiko" bendradarbis, birželio 11 d. laivu išvyko į Paragvajų, kur numato praleisti trijų savaičių atostogas. Žada pasinaudoti proga geriau pažinti paragvajiečių gyvenimą, jų papročius, jų socialinę bei materialinę padėtį, kad galėtų apie juos plačiau parašyti. Tikimės, kad savo išpūdžių duos ir "Laiko" skaitytojams.

PADĖKA

Visiems Temperley lietuvių "Aušros" choro vaidintojams, uoliai dalyvavusiems vaidinime ir lankiusiems repeticijoms, p.p. Zlotkams bei p.p. Morkūnams už leidimą naudotis patalpomis repeticijoms, nuoširdžiai dėkoju.

Ignas Valantinavičius,
"Aušros" choro vadovas

PADĖKA

P. Onai Andriulaitienei, sušelpusiai drabužiais mano šeimai, nukentėjusiai gaisre, kur žuvo visas turas, nuoširdžiai dėkoju.

P. Jurevičius.
* Dr. Justinas Kuncaitis, kuris Kordobos Sveikatos Ministerijos buvo atsiųstas į Maibran institutą specializuotis serumų gamyboje, išbuvo visą mėnesį Buenos Airea, birželio 13 d. vėl išvyko atgal į Kordobą.

* Aldona Mackevičiūtė Zetovienė iš Kordobos birželio 12 d. atvyko į Buenos Aires aplankyti savo motinos p. A. Mackevičienės ir savo giminių. Apisotėjo pas savo motiną Avellanedoje.

ANTANAS ANDRIULSKĖVIČIUS, gegužės 23 d. dalyvavęs sunkaus svorio kilnojimo rungtynėse Eva Peron mieste ir laimėjęs 1-ą vietą. Savo laimėjimą šis žymus sportininkas skyrė lietuvių Aušros Vartų parapijai. Jis yra veiklus Vyčių Sąjungos narys.

* Kun. Antanas Kleiva MIC. popiežiškame universitete "Angelicum" šiomis dienomis apgynė disertaciją tema "Dvasinis vadovavimas jaunuoliams, atsižvelgiant į jų charakterį" ir gavo daktaro laipsnį. Naujasis daktaras, kiek pasilsėjęs, ruošiasi atvykti Argentinon ir čia įsijungs į lietuvišką ir kunigišką darbą. Leidimą atvykti Marijonų viršininkas kun. dr. P. Brazys MIC jau yra išgavęs ir pasiuntęs Romon. Laukiama, kad už poros mėnesių naujasis darbuotojas bus Argentinijoje.

* Bronė ir Kestutis Kačiulnai, kurie prieš porą mėnesių iš Argentinai išsikėlė gyventi Kanadon. Rašo, kad jau abu gavo darbus ir neblogai įsitaisė. K. Kačiulnis yra daug prisidėjęs, įnešiant naują "Laiko" spaustuvę ir tvarkant knygyną.

* Rikardas Raselis baigė antrą laivų mechaniko kursą Rio Santiago jūrų mokykloje. Po trumpo laiko gaus jūrų karininko laipsnį. Jo sesuo Nelida kurį laiką dainavo Comiferia El Olmo (Corrientes 948) prie orkestro "Azul y Blanco". Ji žada pagiedoti taip pat lietuvių bažnyčioje.

* Ignas Jackevičius, kuris yra geras šaltkalvis, šiomis dienomis vyksta į Corrientes provinciją vienam fabrikui pastatyti krosnis.

ŠEIMOSE

PAKRIKSTYTA LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Robertas Pranas Asadauskas, Onos Petrikonytės ir Prano Asadauskų sūnus, birželio 13 d. buvo pakrikštytas Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Albina Mikučionytė ir Juozas Sabaliauskas.

* Antanas Matulionis birželio 13 d. šventė savo vardines ir 50-ties metų amžiaus sukaktį. Sukaktį atšventė savo artimųjų tarpe. A. Matulionis yra žinomas lietuviškos kolonijos veikėjas.

* S. Kuojienė buvo paguldyta ligoninėje, kur turėjo operaciją. Dabar jau grįžo namo ir vyro prižiūrima sveiksta.

* Elzbieta Pauzienė, gyvenanti Buenos Airea, turėjo vidurių operaciją Alvear ligoninėje, iš kurios grįžo ir baigia sveikti savo namuose.

* Algirdas Padvalskis, žinomo visuomenininko p. Igno Padvalskio sūnus, buvo susilaukęs ranką, bet dabar jau išėmė iš gipso ir sveiksta.

* Stasys Sadauska* sunkokai susižeidė ranką ir kuris laikas negali dirbti. Manoma, kad dar kurį laiką turės būti gydytojų priežiūroje.

MŪSU MIRUSIEJI

Jau buvo trumpai rašyta, kad gegužės 13 d. mirė Antanas Keturakis. Paskutiniu laiku vėlonis buvo žymus pramonininkas. Jis buvo ilgametis Susivienijimo narys ir visuomenės veikėjas. Mirė, nesulaukęs 52 metų, pačioje jėgoje ir jau pasirūpinęs sau ir šeimai geresnė ateiti.

Antanas Keturakis buvo kilęs iš Pagrių km., Garliavos valsč. Kaimo apskr. Gimęs 1901 m. rugpjūčio 13 d. Lietuvoje paliko tėvą ir motiną bei du brolius Joną ir Do-

"KNYGU LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

LAIKAS

CORREO
ARGENTINO
CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituanio
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 381833

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 20.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Trugvajuje met. 5 ur. p. Kitar — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

19 DE JUNIO 1953

VI METAI — Nr. 92

TĖVŲ DIENA,

kurią rengia Liet. Jaunimo Dr.-ja, įvyks birželio 21 d. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Paskaitą skaitys p. A. Miselis, bus įvairi programa ir šeimyniškas pasi- linksminimas. Pradžia 17(5)

ma. Čia Argentinoje liko nuliūdusį žmona Ieva Benedikta Berklovaitė, kuri gyvena savo nuosavuose namuose, Morature 425b, Villa Industriales, 4 de Junio. Vėlonis Argentinon atvyko 1925 m. ir čia dirbo įvairiuose darbuose. 1927 m. vedė ir pradėjo savistoviai dirbti. Po kelių metų jau gerai stovėjo materialiai, bet plaučių ligą, kurią gydėsi pas žymiausius gydytojus, nebesuspėjo pagydyti, ir paguldytas antrą kartą sanatorijoje atsisakė su šiuo pasauliu. Pasiravotas buvo savo namuose, kur buvo lankomas savo tautiečių ir svetimatėčių. Gegužės 14 d. su religinėmis apeigomis, kurias atliko kun. K. Černiauskas, buvo palaidotas Sarandi kapinėse. Į kapines jį palydėjo gausus draugų ir pažįstamų būrys ir papuošė jo kapą daugeliu vainikų ir gėlių puokštėmis. Lai bus Tau lengva šios šalies žemelė!

Kaimynas

STAIGIAI MIRĖ EMILJA PETRONIENE

Skandali žinia sukrėtė daugelį kolonijos žmonių, kad buvo pranešta, kad visiškai netikėtai ir staigiai mirė Emilija Petronienė. Ji buvo jau seniai gan silpnos sveikatos, bet liga atrodė nepavojinga ir nemirtina. Bet birželio 11 d., prasiūsus kraujui pro burną, staigiai suknubo ir daugiau nebekėlė.

Vėlonė Emilija Perskaunaitė Petronienė buvo gimusi Minsaičių km., Gadunavo par., Telšių valsčiuje ir apskr. Argentinon atvyko 1929 m. Dėl sveikatos dar prieš karą buvo sugrįžęs į Lietuvą, kur manė pasilikti, bet dėl jau aiškiai matomos karo grėsmės vėl atvyko Argentinon. Argentinoje gyvendama ir kartu su vyru Julium Petroniu uoliai dirbdami, įsigijo nuosavą gražų namą Buenos Aires mieste ir buvo gražiai susitvarkę. Dėl savo nepaprastai gero ir malonaus būdo vėlonė turėjo daug draugų. Dėlto nenuostabu, kad jos laidotuvis dalyvavo iš visų plačiosios Bs. Aires apylinkių lietuvių, nežinūnt jų pažiūrų ar socialinės padėties.

Birželio 12 d. su religinėmis apeigomis, kurias atliko kun. K. Černiauskas ir kun. P. Garšva, buvo palaidota Sarandi kapinėse, laikinai p. p. Aukštikalnių kriptoje. Laidotuvis taip pat dalyvavo didelis skaičius lietuvių ir buvo ant jos kapo sudėta daug vainikų. Nuliūdusį paliko vyrą Julij Petronį ir giminių Argentinijoje, S. Amerikoje bei Lietuvoje.

DIDELIS IR

IDOMUS

KONCERTAS,

DIDELĖ IŠEIVIŲ ŠVENTĖ

Lietuvai išlaisvinti Centras su visomis jam priklausančiomis organizacijomis bei kartu su J. Gilvydžio vadovaujamu K. T. "Vytis" Nepos 19 d., sekmdienį, Lietuvai Salėje rengia nepaprastą jubilėjinį mūsų didvyrių Dariaus ir Girėno 20-ties metų mirties paminėjimą. Tą patį dieną bus minimos ir kitos dvi 20-ties metų sukaktys, būtent didžiajam Lietuvos dainiui Maironio paminklo pastatymas ir J. Gilvydžio pirmosios iš Argentinai lietuvių gyvenimo filmos bei kultūrinio darbo paminėjimas.

Dariaus ir Girėno suakčiai J. Gilvydis parodys filmą iš jų įspūdingų laidotuvių Lietuvoje, Maironio suakčiai — filmą iš paminklo šventinimo ir taip pat filmą iš Argentinai lietuvių gyvenimo. Bus taip pat paskaitos ir kitokia programa. (Smulčiau kitame "L." nr.).

TEMPERLEY

MIRĖ JUOZAS AVILTIS

Birželio 6 d. mirė mūsų tautietis Juozas Aviltis, Argentinon atvykęs dar prieš 1914 metus. Jis yra išbuvęs alaus daryklos "Beckert" darbu prižiūrėtoju (capataz) net 35 metus. Pastaruoju metu buvo jau išėjęs į pensiją ir gyveno savo vaikų prižiūrimas. Jo žmona yra mirusi jau prieš trejetą metų.

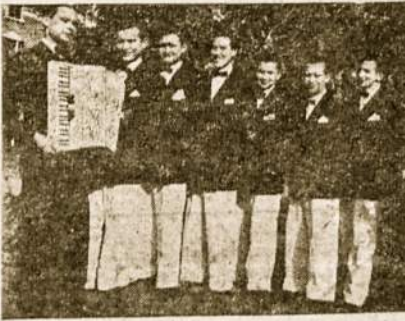
Vėlonis Juozas Aviltis buvo tikrai lietuviško ir tautos būdo žmogus. Jį gėrbė ir mylėjo ne tik jo draugai, bet ir jo pavaldiniai — darbininkai. Jis buvo su visais vienos, nežinūnt jo tautybės bei pažiūrų. Ne veltui jį visi vadino Juozeliu (Josesito), nors buvo aukšto ir tvirto, kaip ažuolas, sudėjimo. Jam apleidus Quilmes alaus daryklą prieš 35 metus, jos vadovybė jį prievarta norėjo ten susigrąžinti, bet Beckert vadovai, matydami jo sąžiningumą ir sumanumą, jį užstojo ir neišleido.

Vėlonis buvo palaidotas, draugų ir pažįstamų palydimas, Lomas de Zamora kapinėse. Didžiausiam nuilūdimui liko jo dukterė Onytė 17 metų, sūnus Jonas-Juozas 16 m. ir švogeris J. Bilotas su šeima.

Koresp.

LIETUVIS LAIMEJO ŠACHMATŲ PIRMENYBES

Mūsų tautietis p. Antanas Repečka laimėjo pirmąją vietą šachmatų turnyre, įvykusiame dideliame Llavallol klube. Pirmenybių rungtynės tęsėsi ilgą laiką ir užsibaigė birželio 12 d. Pažymėtina, kad p. Repečka iš 22 partijų išlošė 21 ir tapo šachmatų pirmuoju laimėtoju.

kurį duos Vyrų Kvartetas ir Sekstetas bei Tautinių Šokių Grupė, įvyks pirmą kartą Lietuvai Salėje, Brasil 835, Avellaneda, liepos 4 d. 21 (9) val. Pasiilinksminimas iki 3 val. ryto.